

AKTUALNO VPRAŠANJE

Letos so organizacije Zveze borcev s pomočjo drugih organizacij uredile mnoga grobišča padlih borcev. Po petnajstih in več letih so postavili mnoge spomenike, plošče ali na drug način obeležili grobove padlim za svobodo. Lep spomenik so napravili v Zabnici, na Jelovici so postavili štiri spominske plošče, v okolici znanega pokopališča v Begunjah so dostojno obeležili še štiri kraje, kjer so bili ustreljeni talci. Prav tako so primer-

no označili te kraje na Blegošu, v Zalem logu pri Skofji Loki so postavili spomenik štirinajstori, od katerih je sedem neznanih žrtev.

Se zmeraj pa čakajo primerne ureditve grobovi v Poljanski dolini, v Hotavljah, na Udovcu in drugod. Niti Dražgoše, kot znana prva vas, ki je bila v tem predelu v celoti požgana in je trpela velike človeške žrtve, še vedno nima spomenika. Posebno vprašanje je marsikje tudi ugotavljanje identitete pokopanih borcev. To velja

zlasti za pokopane v Hotavljah. Vendar bi to ne smelo biti ovira. Čim dalj bomo odlagali tem bolj bodo spomini uhajali v pozabo. Tega pa ne smemo dopustiti, zato moramo čimprej dostojno urediti vse grobove naših padlih borcev, kar pa ni samo naloga organizacij Zveze borcev, marveč nas vseh, ki se s pieteto in ponosom spominjamo ljudi, ki so nam s svojo krvjo utrdili pot v današnji čas.

K. M.

AKTUALNO VPRAŠANJE

1. NOVEMBER — DAN MRTVIH

ŽALNE SVEČANOSTI ob Dnevu mrtvih na Gorenjskem

V počastitev spomina padlih borcev in talcev bo v kranjskem okraju letos osrednja pro-

slava v petek, 1. novembra, ob 9. uri na grobišču talcev v Dragi. Govoril bo predsednik Okr. odbora ZB Ivan Bertonec-Johan. Ob 10. uri bo žalna svečanost na graščinskem vrtu v Begunjah. Na obeh komemoracijah bo sodelovala jeseniška godba na pihala in moški pevski zbor iz Radovljice. Za obiskovalce, ki bodo prišli z jutranjimi vlaki v Lesce, je zagotovljen tudi prevoz do Begunj.

Ob Dnevu mrtvih bodo žalne proslave na pokopališčih, pred spomeniki in spominskimi ploščami padlih borcev in talcev v vseh krajih Gorenjske. Pripravljajo jih osnovne organizacije SZDL in ZB, ki zbirajo tudi prijave za obisk množičnih grobišč v Dragi in Begunjah.

GLAS

GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO X. — ST. 85 — CENA DIN 10.—

Kranj, 31. oktobra 1957

Volitve v drugi, kmetijski skupini so potekale takole:

Občina	Število volilnih upravičencev	Glavovalo št. št.	%	Neveljavnih glasovnic št. št.	%
Bled	878	660	75,17	27	4,09
Bohinj	1.386	1.041	75,11	45	4,32
Cerklje	1.037	789	76,08	40	5,07
Gorenja vas	1.701	1.153	67,78	30	2,60
Jesenice	973	754	77,49	75	9,94
Kranj	4.111	3.362	81,78	378	11,24
Radovljica	1.271	1.092	85,91	81	7,42
Škofja Loka	999	783	78,38	26	3,32
Tržič	644	546	84,78	27	4,94
Železniki	1.446	1.250	86,44	25	2,00
Ziri	474	304	64,13	6	1,97
Skupej	14.920	11.734	78,65	760	6,47

Skupni izid glasovanja za obe proizvajalni skupini za odbornike zborov proizvajalcev v kranjskem okraju je bil naslednji:

Občina	Število volilnih upravičencev	Glavovalo		Neveljavne glasovnice		Upravičeno odsotnih		Dejansko navzočih	
		št. št.	%	št. št.	%	št. št.	%	št. št.	%
Bled	2.163	1.839	85,02	53	2,83	157	8,09	1.988	92,50
Bohinj	2.436	1.950	80,06	64	3,28	345	14,18	2.091	93,26
Cerklje	1.266	994	78,58	43	4,33	80	6,32	1.185	93,89
Gorenja vas	2.053	1.458	71,02	40	2,74	221	10,76	1.832	79,58
Jesenice	9.803	8.693	88,68	578	6,65	950	9,69	8.853	98,19
Kranj	17.099	14.603	85,40	814	5,57	1.829	10,70	15.270	95,63
Radovljica	4.415	3.971	89,94	191	4,81	341	7,72	4.074	97,47
Škofja Loka	3.596	3.096	86,84	101	3,26	340	9,54	3.225	96,00
Tržič	4.321	3.849	89,08	218	5,66	413	9,56	3.908	98,49
Železniki	2.542	2.252	88,59	68	3,02	207	8,14	2.335	96,45
Ziri	1.449	1.215	83,85	24	1,97	121	8,35	1.328	91,49
Skupaj	51.111	43.920	85,93	2193	4,99	5.622	9,83	46.089	95,29

Večji del upravičeno odsotnih se ni mogel volitev udeležiti zaradi epidemije gripe.

V sliki in besedi

Ob Dnevu mrtvih se spominimo vseh naših prednikov, zlasti žrtev naše revolucije, katerih spomin nam v naših srcih nikoli ne bo zbledel, hvaležna domovina pa se jih bo spominjala iz roda v rod, iz veka v vek.

Grobovi bodo lepo okrašeni z rožami in na trgu kot v evoličarnah je bil promet s cvetlicami zadnje dni zelo živahen (levo zgoraj).

Na pokopališčih bodo grobovi urejeni najlepše (levo spodaj). Številne grobove padlih borcev za svobodo bo okrasila jesenska priroda, prav gotovo pa na teh grobovih ob Dnevu mrtvih ne bo manjkalo tudi svežih cvetlic, saj nam je spomin na naše žrtve preveč drag.

nih 298 ljudi. V kranjskem okraju je bilo skupno 165 volilnih enot s 344 volišči. V prvi skupini je bilo 132 volilnih enot z 238 volišči, v drugi skupini pa 33 volilnih enot s skupno 106 volišči.

O udeležbi na volitvah v prvi proizvajalski skupini smo že poročali v ponedeljski številki. Za to skupino bodo v občini Gorenja vas ponovno volili

OLO razpravljaj o reformi šolstva

Na skupni seji obeh zborov Okr. ljudskega odbora, ki je bila danes v Kranju, so odborniki najprej poslušali poročilo o reformi šolstva v našem okraju. Tov. Ivo Peterneš je v svojem poročilu omenil, da je bilo na tem področju že precej storjenega. Že več let so preusmerjali učne programe, uvedli hospitacijske šole, omogočili šolski inspekciji, da je nudila učitelstvu čim večjo pomoč, združevali so učitelstvo v kolektive in podobno. Tako smo v celotnem šolskem sistemu od spodaj že ustvarili pogoje za postopno ukinitje osnovnih šol in nižjih gimnazij in za organizacijo novih, enotnih obveznih šol, tako imenovanih osemletk, seveda še ne povsod. Reforma v tej obliki seveda ni možna v enooddelčnih šolah v oddaljenih vaseh z majhnim številom otrok, še večje pa so materialne težave. Kljub temu, da je bilo samo v letošnjem

letu porabljeno več kot 20 milijonov dinarjev za razna popravila 35 šolskih poslopij, je ponekod pomanjkanje učnih prostorov zelo hudo.

Poročilo se je oglasilo tudi odbornik Vinko Hafner, ki je pojasnil predvsem ekonomsko stran tega problema. Razen organizacijskih in drugih priprav je tu, kot je dejal on, predvsem težava zaradi pomanjkanja šolskih prostorov, učil in opreme kakor tudi potrebnih stanovanj za pedagoške delavce.

Na seji so prav tako razpravljali o zaključnih računih gospodarskih organizacij v lanskem letu, o razrešitvi in imenovanju upravnih organov Okrajnega ljudskega odbora in o vsklajevanju nekaterih predpisov. Po skupni seji sta zbor proizvajalcev in okrajni zbor zasedala ločeno.

K. M.

naš razgovor

Prizadeven šolski odbor in učiteljski kolektiv

Drugi mesece pouka v šolskem letu 1957/58 bo skoraj za nami. Starši, ki imajo otroke v 1., 2. in 3. razredu osemletk, z zanimanjem sledijo učenju svojih otrok, da bi se prepričali o dobrih in morebitnih slabih straneh reformirane šole. Tudi nas je zanimalo, kako se reforma uveljavlja, pa smo se oglasili na osemletki »Simon Jenko« v Kranju ter zaprosili ravnatelja tov. Leona Janškoveca za kratek razgovor.

»Kako ste zadovoljni z uresničevanjem reforme na vaši šoli?«

»Dela je veliko in učitelji se trudijo, da bi učencem kar največ nudili. Z njihovim prizadevanjem sem zadovoljen in prepričan sem, da uspehi ne bodo izostali. Na šoli imamo tudi dva poizkusna razreda, kjer delajo učitelji pod vodstvom Zavoda za proučevanje šolstva LRS.«

»So starši tudi zadovoljni?«

»Upam, da. V začetku šolskega leta smo sklicali roditeljski sestanek za vse razrede in razložili staršem nekatere spremembe v zvezi z reformo ter jih seznanili s težavami zaradi pomanjkanja prostorov, učnih moči itd. Vsak razrednik oziroma

predmetni učitelj je nato povedal nekaj o pomenu novih predmetov in seznanil navzoče z dolžnostmi otrok in staršev v novem šolskem letu. Za razgovore s starši smo uvedli poseben urnik.«

»Kako dela vaš šolski odbor?«

»Svojih nalog se je resno lotil. Pomagajo mu štiri komisije, ki so bile ustanovljene že v začetku leta. Komisija za učila in druge materialne zadeve je navezala stike s tovarno »Iskro« in nekaterimi drugimi podjetji, da bi na ta način preskrbela razno orodje ter kovinske, tekstilne, usnjarske in druge ostankne za našo delavnico. Nadalje imamo še komisijo za socialno varstvo, komisijo za vzgojo ter komisijo za izvedbo šolskega udeleževanja učencev.«

»Kakšne težave vam nagajajo?«

»Manjka nam učnih moči, pa tudi ena telovadnica za dve šoli je premalo. Zaradi tega smo morali pouk telovadbe skrajšati od predpisanih treh na eno uro. Zadnje tri tedne smo imeli okrnjen pouk tudi zaradi epidemije gripe in napredek ni bil takšen, kot bi moral biti.« je zaključil razgovor tov. Janškovec.

-cy

TE DNI PO SVETU

△ Podpredsednik Edvard Kardelj, ki se je mudil s spremstvom na večdnevem uradnem obisku v Grčiji, se je v ponedeljek vrnil v Beograd. Ob vrnitvi je izjavil, da so bila pričakovanja, ki jih je obetalo to srečanje, več kot izpolnjena. Medsebojno razumevanje in pripravljenost na sodelovanje, ki ju goji tudi grška vlada, so najboljšje potrdilo, da naših dveh dežel ne vežeje samo vezi tradicionalnega prijateljstva, marveč tudi sedanje skupne koristi, ki so prišle tokrat jasno do izraza. Razgovori so potrdili, da sedanje sodelovanje Grčije in Jugoslavije ni samo podloga prijateljstva naših narodov, marveč tudi činiteelj miru, varnosti in miroljubnih stikov med narodi v tem delu sveta.

△ V ponedeljek dopoldne je bila v Beogradu seja predsedstva Zveznega odbora SZDLJ, na kateri so obravnavali nekatera pereča zunanje-politična vprašanja in razpravljali o pripravah na volitve poslancev Zvezne ljudske skupščine in republiških ljudskih skupščin. Predsedstvo je ugotovilo, da čakajo Socialistično zvezo važne in obsežne naloge v zvezi s pripravami na bližnje volitve v Zvezno in republiške skupščine.

△ Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je prispel v ponedeljek z letalom iz New Yorka v London. Naša delegacija se je namreč tudi letos udeležila zasedanja Generalne skupščine. Z namenom, da prispeva k ugodni ureditvi perečih mednarodnih problemov, med katerimi sta na prvem mestu vprašanje razorožitve in napetost na Bližnjem vzhodu.

△ V ponedeljek se je Generalna skupščina Združenih narodov sestala k razpravi o sirski pritožbi, da Turčija ogroža njeno varnost. Govorilo je več delegatov, med njimi tudi jugoslovanski predstavnik dr. Jože Brilej, ki je med drugim poudaril, da je položaj očitno resen. Treba je pravočasno zastaviti nevarne tendence, ki so se začele razvijati, in kreniti v drugo ugodnejšo smer. To bo terjalo skrajne napore od vseh nas, ki nočemo, da bi se položaj še poslabšal, temveč si prizadevamo, da bi učinkovito in čimprej odstranili resen vir napetosti. Samo tako bomo prišli do zaključka, ki bo v skladu z zahtevami položaja — zavarovati varnost in pravične koristi Sirije ter zagotoviti mir na Bližnjem vzhodu in na svetu snloh.

△ Zvezni izvršni svet pod predsedstvom podpredsednika Rodoljuba Čolakovića je na seji v torek sprejel osnutek zakonov o javnih uslužbencih in pokojniškem zavarovanju ter več uredb, odlokov in sklepov. Poudarjeno je bilo, da je pomen zakona o javnih uslužbencih v tem, da naj odstrani nejasnosti in nedoločnosti v dosedanjih predpisih tega področja, da okrepi in razvije zakonitost v delu javnih služb in natančneje uredi položaj uslužbencev v njih.

△ V Berlinu se je v torek začela skupščina Svetovne federacije bivših borcev, na kateri se je zbralo 250 delegatov posameznih organizacij iz 35 dežel. Mimo drugih vprašanj bodo na skupščini obravnavali tudi razorožitve in prepoved jedrskih poskusov, tehnično pomoč nerazvitim deželam in druge zadeve. Predsednik FLRJ Josip Broz-Tito je v poslanici, ki jo je poslal skupščini Svetovne federacije bivših borcev, poudaril med drugim, da je zdaj v času epohalnih, znanstvenih in tehničnih dosežkov jasno, da bi bila morebitna vojna največja katastrofa za vse človeštvo. Zategadelj morajo posebno bivši borci zastaviti vse svoje moči, da bi dognanja človeškega genija služila zgolj mirnim namenom ter napredku in blaginji človeštva.

△ Predsednik republike Josip Broz-Tito je dobil nenadno ponovni napad akutne lumbosializije. Zaradi tega v prihodnjih mesecih ne bo mogel na nobeno potovanje v tujino ter je moral opustiti tudi predvidene obiske v nekaterih azijskih deželah.

IZDAJA ČASOPISNO ZALOŽNIŠKO IN TISKARSKO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJSEK / TELEFON UREDNIŠTVA ST. 475, 397 — TELEFON UPRAVE ST. 475 / TEKOČI RACUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-Z-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DINARJEV, MESEČNA 50 DINARJEV

LJUDJE IN DOGODKI

POPOLNA ZMEDA

naša kronika

Vladna kriza v Franciji je vstopila v peti teden. Spodletelo je tudi Guyu Molletu, pa čeprav so mu napovedovali uspeh. Že več ko mesec dni kolobari mandat za sestavo nove vlade med vodilnimi francoskimi političnimi osebnostmi toda brez uspeha. Nihče od izbranih ni imel doslej ne sreče, ne poguma, ne moči, da bi se uspešno spoprijel s francoskimi težavami in francosko skupščino. Kajti to sta dve stvari. Na žalost ni mogoče reči, da tisto, kar bi lahko zares ozdravilo francoske težave tudi prija sedanji francoski skupščini. In v tem je velika nesreča vsakega francoskega politika, ki se oprime krmila Francije. Če hoče dejansko zgrabiti težave za roge, mu parlamentni spodmakne tla pod nogami, če pa hoče ugoditi muham vladajočih skupin v parlamentu, pa ne more biti kos težavam. In tako se čarobni krog francoske brezizhodnosti spet zapre.

Guy Mollet je dolgo časa dobro vozil, ko je prvokrat prišel na oblast. Postavil je celo rekord v vztrajanju na francoskem krmilu — celih 15 mesecev, medtem ko povojno povprečje za francoske vlade znaša le pol leta. Zdaj sicer ni imel takšnih visokih namenov, ko se je vnovič pojavil pred skupščino, saj so mu njegovi pajdaši v koaliciji, klerikalno ljudsko-republikansko gibanje, postavili vnaprej rok vladanja 4 mesece. Tudi za tako skopo privolitve v sodelovanje pa so morali socialisti Guya Molleta plačati pre-

cejšen davek koalicijskim partnerjem in desnici. Pa tudi taka popuščanja in odstopanja od socialističnih načel niso prinesla haska Molletovi predloženi vladi. Skupščina jo je zavrnila z 290 proti 227 glasovi.

Takega neuspeha pa je kriv Guy Mollet sam. Namesto, da bi se udinjal desnici in dvoril sredinskim strankam, bi se lahko obrnil na levo, tja kamor bi se po vsej logiki socialistične stranke moral usmeriti. Sodelovanje vse leve bi prineslo trdno večino in solidno vlado, ki bi lahko izpeljala vrsto zelo koristnih ukrepov za nadaljnjo politično in gospodarsko usodo Francije. To možnost pa si Mollet stalno zapira, ko brez pomisleka odklanja sleherni sodelovanje s Komunistično partijo Francije. Četrtnina komunističnih poslancev v francoskem parlamentu ni mala stvar in nanje mora računati vsakdo, pa čeprav je kot z nasprotniki. V hipu, ko se je pa Guy Mollet odločil za odklonitev sodelovanja z levico, je moral prodati dušo desnici, da bi lahko uspel. Vse pa kaže, da desnica danes ne ceni več toliko Molletove duše in je zato raje znova pogledala v oči popolni zmedi v deželi, kot pa postavila na predsedniški prestol socialističnega prvaka Molleta.

Kriza se tako nadaljuje, dežela pa je v hušji zmedi, kot je to bila kdajkoli dozdaj.

K temu se je pridružil še val stavkovnih gibanj. Zadnji dnevi potekajo v znamenju ostrega protesta delavskega razreda proti gospodarski politiki fran-

coskih vodilnih krogov. Spopadi delavcev s policijo, eksplozije selzilnih bomb, en mrtev in nekaj desetih ranjenih — vse to so znamenja ostrega razrednega spopada in čedalje hujše krize francoskega družbenega sistema.

Francija kljub vsemu ni revna dežela. Prav njena bogastva in sposobnost ji pravzaprav še edino omogočajo, da lahko še toliko časa vztraja na dosedajni politiki, ne da bi bankrotirala. Toda ali lahko gre to v nedogled? Prorač. primanjkljaj dosega astronomsko vsoto tisoč milijard frankov. Mollet je predlagal nove davke in varčevanje, ki naj bi zmanjšale ta primanjkljaj za četrtino. Toda tudi to ni rešitev. Po drugi strani pa Francija vsak dan troši nad dve milijardi frankov za nesinsejno alžirsko vojno, samo da ohrani utvaro o »francoskem Alžiru«.

To je velik nesmisel, toda nesmisel, ki dnevno stane toliko in toliko denarja in tudi mladih francoskih življenj na alžirskem bojišču. Kljub očitnemu položaju pa se žal ne najde stranka, ki bi imela dovolj poguma pogledati stvarnosti v oči in tudi ukreniti potrebne rešitve ukrepe. Dolgo časa seveda takšna zaslepljena politika ne bo mogla voditi tako visoko civilizirane dežele, kot je Francija. Sprito trmoglavosti vodilnih meščanskih politikov pa bo žal trajala vse dolejš, dokler si jo bo razvita Francija lahko še »privlačila«.

MARTIN TOMAŽIČ

kratko, vendar zanimivo

GRŠKA VOJNA DELEGACIJA V »ISKRI«

V torek dopoldne je obiskala tovarno »Iskra« Visoka grška vojna delegacija, ki jo vodi generalmajor Mandos. Delegacija, ki je na obisku po naši deželi, je v tovarni sprejel direktor Silvo Hrast, ki je seznanil goste z nastankom in razvojem kakor tudi s sedanjim načinom dela v podjetju. Nato so gostje obiskali vse obrate podjetja in se zanimali za kinoprojektore, telefon, aparate in električne merilne instrumente. Po obisku v »Iskri« so se grški oficirji zadržali v hotelu »Evropa«, a za tem nadaljevali pot na Bled.

M. D.

30 DOBITNIKOV V SKOFJI LOKI

Podružnica Okrajne zadrugne hranilnice v Skofji Loki je tudi letos pripravila tradicionalno žrebanje za svoje vlagatelje. Jutri, 31. oktobra, na Dan varčevanja, bodo slovesno izžrebali 30 dobitnikov izmed vlagateljev, ki bodo prejeli nagrade od 50 do 2000 dinarjev. Zadrugno hranilništvo je v tem okolišju zelo naraslo. Samo hranilni odseki pri zadrugah imajo nad 30 milijonov dinarjev

hranilnih vlog od svojih zadružnikov. Preko 8 milijonov dinarjev prihrankov pa so Skofjeločani že izročili tudi hranilniški podjetnici.

TEČAJ ZA ČLANE DELAVSKEGA SVETA V »TISKANINI«

V torek, 29. oktobra se je pričel v »Tiskanini« v Kranju tečaj za člane delavskega sveta, ki ga prireja uprava skupno s sindikalno organizacijo v podjetju. Obiskujejo ga tudi člani izvršnega odbora in pododborov sindikata, člani tovarniškega komiteja ZK in LMS. Predavatelji prihajajo z Ljudske univerze v Ljubljani.

AVTOBUS ZAVOZIL V OBCESTNI JAREK

V ponedeljek, 28. oktobra ob 14.20 uri se je dogodila prometna nezgoda v Stražišču pri Kranju. Avtobus podjetja »Transturist« iz Skofje Loke, v katerem je bilo 40 potnikov, je pri srečanju z rešilnim avtom zavozil v obcestni jarek in se naslonil na betonsko vrtno ograjo. Še sreča, da s eni prevrnili. Vozilo je upravljal Janez Prevodnik. Srečanja na tako ozkih cestah so vedno nevarna, zato bi morali šoferji v takih primerih svoja vozila ustavljati.

VLOM

NA ZIROVSKEM VRHU

V noči od 26. do 27. oktobra je neznanec vlomil v stanovanje Marije Koširjeve z Zirovskega vrha. Odnosel je 40 tisoč dinarjev v gotovini, 3 metre kamnara blaga za možko obleko in še nekaj malenkosti. Preiskava je v teku.

V PREPAD JE PADEL

V nedeljo, 27. t. m. ob 8. uri zjutraj so v gozdu nad Hrušču pri Jesenicah našli možko truplo. Ugotovili so, da je bil to 67-letni Anton Polik, po poklicu tehnik, ki je nazadnje stanoval v Banji Luki. Medtem, ko se je vzpenjal po strmem terenu v smeri državne meje, je padel v prepad.

PRETEP

NA GABRSKI GORI

Dne 26. oktobra v večernih urah je elektrifikacijski odbor na Gabrski gori nad Poljanami priredil zabavo. Ob tej priložnosti je 19-letni Ludvik Buh iz Poljan udaril Jakoba Bogataja z debelim, 2 m dolgim kolom po glavi. Zdravnik je ugotovil pri tov. Bogataju pretres možganov. Storišec se bo za to svoje dejanje še zagovarjal.

OGENJ UNIČIL AVTOMOBIL

Na cesti Kranj — Jesenice v vasi Černivec se je avtoprevozniku Jožetu Bizjaku iz Kranja dne 27. oktobra vnel motor osebnega avtomobila. Avto je do kraja zgorel. Skoda je ocenjena na približno 300.000 dinarjev.

OKRNJEN POUK NA KAMNIŠKI GIMNAZIJ

Solski odbor na kamniški gimnaziji je imel v četrtek sejo, na kateri je obravnaval težave ob začetku šolskega leta. Profesorski zbor še vedno ni popoln. Manjkata dva profesorja in nekateri razredi že dva meseca nimajo urejenega pouka v vseh predmetih. Z.

SAH

Kranj, 30. oktobra. — Danes dopoldan so bile odigrane prekinjene partije IV. kola državne šahovskega polfinalnega turnirja. Srečanja so se končala z naslednjimi izidi: Crepinšek: Bidev remi, Smalibogovič: Vukovič 0:1, Puc: Nikolič 1:0 (kontumac, ker črni ni prišel k nadaljevanju). Nikolič se je pritožil, vendar razsodišče še ni dalo dokončne potrditve o sodnikovi odločitvi.) Partija Tomšič: Bertok je ponovno prekinjena v remi poziciji.

AKADEMSKI PEVSKI ZBOR »TONE TOMŠIČ« NASTOPI V KRANJU

Kranjsko akademsko društvo je v počastitev 40. obletnice Oktobrske revolucije priredilo v sredo večer v veliki dvorani Sindikalnega doma v Kranju koncert akademskega pevskega zbora »Tone Tomšič« iz Ljubljane. Spored tega večera so dopolnjevali še akademski oktet ter nastop solistov in recitatorjev.

Poslušalci, ki so se udeležili tega nedvomno umetniškega večera — v pretežni meri je bila zastopana mladina — so zapuščali dvorano pod dojmom neprestrejših vtisov, ki jih lahko zapusti zgolj tenkočutna izbira in brezhibno izvajanje programa.

Srečanje z Akademskim mešanim zborom p. v. prof. Janeza Boleta, ki šteje 65 članov, je pomenilo lepo doživetje za ljubitelje pevske kulture. Vsekakor je zbor, ki je lani slavil 10-letnico svojega dela, zelo homogeno glasbeno telo, oplemeniten s sočnimi glasovi, ki pridejo do polnega izraza v vseh legah. — Tudi nastop akademskega okteta je potrdil sloves, ki ga uživa, hkrati pa je žel pri poslušalcih laskavo priznanje — laskavo zlasti zato, ker je bil ustanovljen šele lani. Prijetno je presenetil tudi solist Peter Bedjanič, ki je ob spremljavi klavirja zapel Danila Bučarja pesem »Delavec« in arijo P. I. Čajkovskega iz opere »Evgenij Onjegin«.

KUHARICE ŠOLSKE MLEČNIH KUHINJ SE IZOBRAŽUJEJO

Zveza ženskih društev okraja Kranj je skupno s sveti za varstvo družine priredila nekaj tečajev za kuharice v mlečnih kuhinjah. Ti tečaji so v Skofji Loki, Tržiču in Kranju zelo dobro uspeli. V Kranju so tečajnice same izrazile željo, da bi rade obiskovale še en tečaj, v katerem bi se naučile kuhati enolončnice. Tudi želja Zveze ženskih društev je, da bi se mlečne kuhinje počasi spreminile v šolske kuhinje, v katerih bi učenci lahko dobili razen malice še kosilo. Tečaji za kuharice v mlečnih kuhinjah se nadaljujejo in bodo v vseh občinah kranjskega okraja.

V PIJANOSTI

GA JE ZABODEL Z NOZEM

Florijan Kacin iz Stražišča pri Kranju je v nedeljo, 27. oktobra ob 23. uri na svojem stanovanju z nožem zabodel Franca Lozarja v stegno. Bil je močno vinjen in je to storil brez vsakega povoda. Franc Lozar je opitega Kacina tisti večer spremljal domov, za plačilo pa je dobil vbod z nožem. Nezavestnega so še tisti večer prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

4. november začetek cepljenja proti otroški paralizi

O otroški paralizi je bilo zadnje časa že mnogo napisanega. Naša javnost je v glavnem seznanjena s potekom bolezni, z nevarnostmi in posledicami, ki jih prinaša. Znano je tudi, da precej dolgo potekajo priprave za cepljenje proti tej bolezni. Sedaj so te priprave končane. Še nekaj dni in začela se bo človekoljubna akcija, ki ima namen zaščititi najprej naše najmlajše. Mnogo truda, dobre volje in vztrajnosti je bilo potrebno, da je bilo vse pripravljeno. Sedaj pa je vrsta na starših.

DNE 4. NOVEMBRA PRIČNEMO PO CELEM OBMOČJU OKRAJA KRANJ CEPLJENJE, o katerem bodo starši obveščeni v vabilu. Zato ker bodo cepljenja opravljale potujoče ekipe je potrebno, da starši prinesejo otroka točno v določenem roku na cepljenje. Tisti, ki bi pomotoma ne prejeli vabila, naj kljub temu pridejo.

V interesu vseh staršev je, da sprejmejo dragoceno pomoč, ki je nudi njihovim otrokom naša skupnost in jih obvaruje pred eno izmed najbolj zahrbtnih in hudih bolezni.

Okrajni higienski zavod

KAJ SODIMO O...

UREDITVI GROBOV PADLIH BORCEV IN TALCEV

Vinko Blüček, član komisije za spomeniško dejavnost pri Okrajnem odboru ZB Kranj: »Večina pokopališč še ni urejenih in prav tako tudi ne vsi grobovi padlih borcev. Tega ne moremo pripisovati malomarnosti, ampak moramo upoštevati, da bi že marsikje grobišče uredili, če bi imeli za to potrebna sredstva. Na pokopališčih bi bili najlepši spomeniki padlim estetsko urejeni skupni grobovi. Mislim tudi, da bo treba zaščititi vse posamezne grobove padlih borcev na pokopališčih, da jih ne bodo po desetih letih prekopali.

Podpredsednik Okrajnega odbora ZB Kranj Martin Košir: »Okrajni odbor ZB je že sestavil načrt za ureditev vseh grobov padlih borcev in talcev in ga bo položeval uresničiti s pomočjo občinskih organizacij ZB in SZDL. Najprej bi bilo treba urediti grobišče Davovec pod Krvavcem, kjer leži okoli 30 borcev II. grupe odredov, in grobišče pri Gorenji vasi, kjer je pokopanih 29 borcev Prešernove brigade. — V kranjski občini so gro-

bovi padlih lepo oskrbovani, tudi tisti, v katerih počivajo neznanji borci.«

Albin Polk, Jesenice: »Grobišča so v naši občini povsod urejena. V mestu jih vzdržuje komunalno podjetje, po vseh pa skrbijo zanje organizacije ZB in SZDL. Na jeseniškem pokopališču so postavili plošče vsem borcem. Tudi na Blejski Dobravi in na Obrancu so grobovi padlih vse leto lepo oskrbovani.«

Franc Jere, Radovljica: »Na območju radovljiške občine moramo urediti samo še tri grobišča, in sicer v Ljubdem, v Lesah in v Radovljici. V vseh teh krajih bodo postavili spomenike padlim talcem. Spomenik, ki bo stal v Ljubnem, je že v delu, v Radovljici pa ga bodo odkrili v prihodnjem letu. Grobišče talcev v Dragi je dokončno urejeno in vse leto oskrbovano. Tudi padli v Begunjah imajo dostojen spomenik. Na teh dveh krajih se zbere za dan mrtvih vsako leto velika množica ljudi iz vseh krajev Slovenije, pa tudi sicer se ustavi tam marsikateri obiskovalec.«

RAZVOJ TURIZMA

možen tudi brez večjih sredstev

Na Gorenjskem, ki je zelo pomembno turistično območje v državi ter uživa že sloves in tradicijo, smo se po vojni lotevali že mnogih ukrepov, ki pa niso zadovoljivo pripomogli k razvoju te važne gospodarske panoge v okraju. Tako so ugotavljali na torkovi seji sveta za turizem in gostinstvo OLO, ki se je udeležil tudi ljudski poslanec Mirko Zlatnar. Gostinsko turistične kapacitete so še vedno manjše, kot so bile pred vojno, ker so nekateri teh objektov spremenjeni v stanovanja in podobno. Ostro pa so člani sveta kritizirali subjektivne slabosti, zlasti nezainteresiranost gostinsko turističnih in trgovskih podjetij ter občin za napredek te gospodarske veje.

Ni samo Bled...

Nekateri turistični krogi napačno smatrajo, da predstavljajo gorenjski turizem lahko samo Bled ter kvečjemu še deloma bohinjski kot in zgornjesavska dolina. Ne! Vse kraje v našem okraju, od Poljanske doline, Jezerskega, do Planice in Bohinja, skratka, celotno Gorenjsko lahko štejejo kot območje, ki ima zelo ugodne pogoje za turizem, kjer je moč turizem razvijati z relativno majhnimi stroški, če bi bila gostinska in trgovska podjetja, turistične organizacije in lokalni oblastveni organi bolj prizadevni in iniciativni.

Tudi privatnike zainteresirati

Med drugim bo treba spet zainteresirati tudi privatnike, ki se v času turistične sezone morejo utesniti ter oddajati turistom sobe, kot je bilo to že pred vojno. Tako, recimo, pol Dubrovnik tudi zdaj živi od tega, da oddajajo ljudje tujske sobe. Tudi v radovljiski občini so s tem letos že uspeli. Ljudje so pripravljene oddajati sobe in si na ta način tudi povečati dohodek, vendar jih moti predvsem dvoje. Občinski organi te privatnike obdavčujejo, dostikrat tako, da so le-ti celo ob otroške doklade. Naslednja stvar pa je ta, da potem takemu privatniku vrinejo kakega podnajemnika češ: »Če si se lahko utesnil med turistično sezono, se boš lahko še potem, ko je taka stanovanjska stiska.« Interes turizma pa zahteva, da lokalni organi opustijo v teh primerih tako obdavčevanje (pomisleki, da bi se zaradi oddajanja privatnih turističnih sob razvila nova oblika kapitalizma na vasi, so smešni) kot tudi vsiljevanje podnajemnikov. Mar ni kratkovidno in že nevzdržno to, da zahtevamo nove hotele, hkrati pa preprečujemo, da bi izkoristili te, že obstoječe kapacitete in s tem pripomogli še k temu, da bi ljudje, ki so voljni oddajati sobe na račun svoje udobnosti, nekaj zaslužili. Tem privatnikom bi kazalo omogočiti celo to, da bi lahko najemali kredite za ustreznejšo opremo tujskih sob. Na ta način bi tudi omogočili letovanja številnejšim domačim turistom, katerih denarnice ne zmorejo dragih pensionov v hotelih. Hkrati z oddajanjem privatnih turističnih sob pa bi bilo treba urediti še to, da bi gostinska podjetja nudila te vrste turistom hrano po primernih cenah, za kar zdaj ne kažejo posebne vneme.

Dva meseca v letu delajo, potem pa so gosti skoraj nezazeleni

To pa že odpira poseben problem gorenjskega turizma: gostinsko turistična podjetja in njihovi uslužbenec kažejo v večini primerov tako malo zanimanja za dobro gospodarjenje in razvoj turizma, da postaja to že sramotno. Vzroke za to je treba čimprej temeljito preveriti in se lotiti zdravilnih ukrepov. Bržkone so vzroki, med drugim, tudi v sedanjem plačnem sistemu in pavšalnem, nizkem obdavčevanju. Mnoga ta podjetja si v začetku leta priborijo od občin čim nižji pavšal, delajo dva tri mesece v sezoni, potem pa lokalce zapro, ker so zaslužili plače že za vse leto.

Zanimivo je tudi to, da gostinsko turistična

Svet za turizem in gostinstvo OLO ugotavlja: že kar zvrhana mera zanemarjenosti tega področja, neprizadevnost podjetij in občin

Sleherni košček naše Gorenjske je že narava kot nalašč ustvarila za turizem
Na sliki: ZELEZNIKI

podjetja tožijo, da niso primerno urejena, vendar pa ne najemajo kreditov, ki ostajajo neizkoriščeni (samo 3 podjetja v okraju so se poslužila letos kreditov). Bojijo se namreč anuitet, ker trdijo, da še dosedanjih kreditov ne morejo odplačevati. Predvsem pa je — tako je ugotovil svet na svoji torkovi seji — krivo nezadostno zanimanje podjetij, saj bi višji oblastveni forumi tu marsikaj pomagali. Pa tudi občine kažejo sila malo zanimanja za razvoj gostinstva in turizma. V zvezi s tem je bila na seji sveta omenjena še zlasti jeseniška občina, ki da je

ta razvoj bolj zavirala kot pospeševala. Okrajni ljudski odbor je letos nekatere sklade, med njimi tudi sklad za gostinstvo in turizem, decentraliziral na občine, ki pa so v posameznih primerih ta sredstva uporabljala v povsem druge namene.

O problemu turizma na Gorenjskem je v sredo razpravljala tudi strokovni svet Izvršnega sveta LRS. Okrajni ljudski odbor Kranj pa namerava, kot smo zvedeli, posvetiti v kratkem posebno sejo samo tej aktualni problematiki.

M. Z.

OB DNEVU VARČEVANJA

Kamen na kamen . . .

Tudi Gorenjci čedalje bolj varčujemo - Več kot 20 milijonov dinarjev novih prihrankov v enem mesecu

Zivljenje je drago. Tako danes ugotavljamo in v bodočih letih bo vsa skrb skupnosti, da se življenjski pogoji izboljšajo.

Morda pa prav zato, ker življenje zahteva čimvečje treznosti in resnosti, ljudje v našem okraju v zadnjih letih čedalje bolj varčujejo. Hranilno knjižico ima malone vsak 6. prebivalec. Svoje prihranke vlagajo delavci, kmetje in celo šolska mladina. Samo Narodni in komunalni bankam v okraju je 17.246 vlagateljev že zaupalo več kot 283 milijonov dinarjev svojih prihrankov. Tu pa še niso vključene hranilne vloge pri poštini uradih in zadrughih hranilnicah.

Značilno je, da hranilne vloge v zadnjih letih stalno naraščajo. Ljudje povprečno vsak mesec vložijo dvakrat do trikrat več svojih prihrankov na knjižice kot pa dvignejo že vložena denarja oziroma zaprosijo za posojila. Največji, doslej rekordni porast, je zabeležen v preteklem septembru (za oktober še ni končnih podatkov). Skupna vsota zaupanih prihrankov se je v tem mesecu namreč povečala za novih 19.641.000 dinarjev. Če bi pa pristeli še zadrughne hranilnice oziroma njihove hranilne odseke, bi skupna vsota povečanih hranilnih vlog gotovo bila visoko nad 20.000.000 dinarjev. Toliko v enem samem mesecu! Največji dvig skupnih prihrankov so zabeležili v podružnicah Komunalne banke in sicer za novih 9 milijonov in 808.000, za tem

pri NB za 5.710.000 in pri pošti za 4.123.000 dinarjev.

Pionirji s Primskovega prihranili 600.000 din

Varčevanje je praviloma postalo priljubljeno med šolsko mladino. Le-ta varčuje za knjige, igrače, razne rekvizite, izlete in podobno. Samo Narodna banka ima med svojimi vlagatelji več kot 2000 šolske mladine, v glavnem iz Kranja. Veliko pobudo za varčevanje med mladino je dal tudi poseben film »Poberi dinar«, ki so ga pred kratkim prikazovali. Samo v Kranju si je na 11 predstavah ogledalo ta film več kot 3500 otrok. V pismu, ki ga pišejo pionirji odreda »Stane Kavčič« s Primskovega Komunalni banki, pravijo med drugim, da so v treh letih že prihranili 600.000 dinarjev. Komunalna banka pripravlja v okviru svetovnega dneva varčevanja — 31. oktobra, tudi posebne nagrade za najboljše skupine in posameznike pri organizaciji varčevanja, kar je zlasti pri mladini vzgojnega pomena.

Skupna vsota vloženi prihrankov, ki v okraju presegajo več sto milijonov dinarjev, pa ne kaže samo zaupanje posameznika do skupnosti, marveč predstavlja tudi znatno pomoč v skupnem naporu za vsestranski razvoj in izboljšanje življenjske ravni celote in hkrati tudi posameznika. Tu se odraža staro geslo: »Kamen na kamen.«

K. M.

Tako ne smemo več

Ni občine v našem okraju, ki ne bi imela pogojev, da bi sebi, podjetjem (gostinskim, trgovskim, obrtnim) in prebivalcem zagotovila večje dohodke tudi s turizmom. Toda ugotovitve, ki smo jih ravno te dni slišali na seji Sveta za turizem in gostinstvo OLO, povedo, da se občine ne zanimajo dovolj za razvoj turizma na svojih območjih. Seveda ne moremo metati vse v en koš, ker posamezne občine skrbijo za turizem bolj, druge manj.

Okrajni ljudski odbor je v svojem letošnjem družbenem planu in proračunu decentraliziral med drugim tudi sklad za pospeševanje turizma in gostinstva. Ta sredstva so bila porazdeljena na občine, s čimer so le-te dobile izdatnejšo materialno osnovo za pospeševanje te gospodarske veje. Toda zdaj ugotavljamo, da posamezne občine tega niso izkoristile, ali pa vsaj le zelo malo, za razvoj turizma in gostinstva. So pa primeri, ko so občine segle celo po ukrepih, ki turizem zavirajo. Tako, denimo, jeseniška občina teži za tem, da posamezne prostore v gostinsko-turističnih objektih spremeni v stanovanja; tega pa si kljub stanovanjski stiski ne smemo privoščiti.

Lokalni oblastveni organi se tudi premalo zanimajo, kako gospodarijo gostinska podjetja. Le-ta pa si često prizadevajo, da dosežejo čim manjši pavšal. Ta pavšal nekaterih velikih gostinskih podjetij pa znaša v nekaj primerih komaj toliko ali pa celo manj kot davčna obveznost privatnega gostilničarja. Vendar se je pokazalo, da je takšna davčna politika le potuba slabemu gospodarjenju.

Okrajni svet za turizem in gostinstvo je spomladi letos poslal občinskim ljudskim odborom poročilo o lanskoletni turistični dejavnosti. Iz zapisnikov sej občinskih svetov za turizem in gostinstvo pa ni razvidno, da bi to poročilo obravnaval en sam občinski organ.

Nezadostno zanimanje za razvoj turizma in gostinstva pa ni značilno samo za oblastvena, marveč tudi za nekatera politična občinska vodstva.

Občinski odbori SZDL in občinski ljudski odbori naj bi skupno s sveti za turizem in gostinstvo, gospodarski sveti oziroma sveti za blagovni promet, s turističnimi društvi in z zainteresiranimi podjetji priredili konference, na katerih bi proučili turistično problematiko svojih območij. Toda take konference, kolikor je znano, niso nikjer uspeli sklicati. Razmeroma najbolj se je trudil, da bi pripravil tako konferenco, Občinski odbor SZDL Radovljica (v tej občini so si tudi sicer prizadevali razviti turizem in gostinstvo), vendar mu nobeno izmed treh turističnih društev v občini ni posredovalo problematike. Skoraj nič niso lokalni oblastveni in politični organi proučevali takih žgočih in neurejenih problemov, kot so, denimo, neustrezni plačni sistem ter delavsko samoupravljanje v gostinskih, zlasti sezonskih podjetjih. Prav tako je nujno, da bi se ti lokalni organi bolj zanimali za turistična društva. Odborniki teh društev so večina starejši ljudje, podmladka je razmeroma malo. Mnoga turistična društva se omejujejo predvsem na obravnavanje predvsem komunalnih problemov (urejanje cest, zunanja podoba krajev, razsvetljava itd.), namesto da bi proučevala kompleksno turistično problematiko svojih območij, nanjo opozarjala ljudske odbore ter pritiskala nanje in na gostinska podjetja, da bi ta vprašanja urejala. Ponekod pa turističnih društev še nimajo. Tak primer je v Cerkljah, ki pa bodo s skorajšnjim začetkom obratovanja žičnice na Kravec postale močan turistični center.

Naloga lokalnih oblastvenih in političnih vodstev pa je še širša, saj je treba vzbuditi zanimanje za razvoj turizma tudi pri drugih gospodarskih organizacijah in pri vsem prebivalstvu. Mar sme trgovina ostati brezbrizna spričo lepim možnostim, ki jih njej nudi turizem? Toda vse kaže, da pojmi o tem, kakšno vlogo imajo v turizmu trgovina, obrt, pa tudi druge panoge, niso še jasni.

Vse to pa kaže, da smo kljub tradiciji še nerodni in tudi premalo pridni in skrbni prvošolčki, če primerjamo naš gorenjski turizem s sodobnim turizmom v zapadnih državah.

M. Z.

GLAS GORENJSKE

KOMBINIRANO SKLADIŠČE KROMPIRJA V NAKLEM BO KMALU ZGRAJENO

Ze nekaj let po osvojitvi prirejo v Naklem redne živinske sejme. Sejmski prostor je zadruga primerno uredila, vendar le za lopo vreme. Okr. zadrughna zveza se je že nekaj časa ukvarjala z mislijo, da bi zgradila primerno stavbo, kjer bi bili živinski sejmi lahko ob vsakem vremenu. Strokovnjaki OZZ so si ogledali nekaj takih zgradb v inozemstvu, vendar so menili, da bi bil pri nas takšen hlev premalo izkoriščen. Potem so napravili načrte za kombinirano skladišče, v katerem bo prostora za 90 vagonov krompirja. Skladišče bodo čez polje preuredili v hleve, kjer se bo zadrževala živina v času sejmov. Poleg skladišča gradijo tudi veliko stekleno dvorano, v kateri bo prostora za približno 300 obiskovalcev sejmov. Zgradba bi morala biti končana že konec tega meseca, pa se je gradnja nekoliko zavlekla. Vse-

kakor pa bo uporabna že v tem letu. Cr.

SEZONA LETOŠNJIH SEJMOV SE NI KONČANA

Sezona letošnjih sejmov se ni končala. Od 7. do 15. novembra bo v Ljubljani IV. mednarodni sejem radla in telekomunikacij. Marsikdo bo tu našel prijetno razvedrilo in kulturno zabavo. Mnogi bodo na tem sejmu lahko izbrali lepa noveletna darila — radijske ali celo televizijske sprejemnike. Na ljubljanskem sejmu bo bogata izbira, saj bodo sodelovali najvidnejši predstavniki te proizvodnje vsega sveta. Na sejmu bodo razstavljeni tudi različni telekomunikacijski aparati, predvsem s področja telefonije, radarskih naprav itd. Tudi s področja elektronek bo razstavljen marsikatera novost. Prav gotovo bo ta sejem poučen in zanimiv za vsakogar, predvsem še, ker bodo na sejmu prikazali tudi praktično uporabo teh aparatov.

PRIDELOVALCI KROMPIRJA SO TEKMOVALI

V kranjskem okraju je letos tekmovalo za večje pridelke krompirja 53 skupin s 598 udeleženci. Najbolji uspeh je imela skupina iz Zaloga v občini

Cerklje, ki je dosegla povprečni hektarski donos 38.330 kg krompirja. Sledi skupina iz Podbrezje s 35.800 kg na ha, druga skupina iz Zaloga s 35.440 kg ter skupine proizvajalcev v Ljubnem, Podnartu, Velesovem, Brnikih, Naklem itd. Največje zanimanje za tekmovalne za večji pridelek krompirja so pokazali v zadrugi Naklo, v zadrughah cerkljanske občine in še v nekaterih drugih zadrughah. — Za tekmovalce je predvideno približno 7.500.000 din nagrad.

SADNO DREVJE SO PRAVOČASNO ZAVAROVALI

V Kmetijski šoli v Poljčah so letos spomladi ob slani pravočasno zadimili sadno drevje. — Uspeh se je pokazal prav sedaj, saj je sadno drevje zelo dobro obrodilo. Tudi nekateri okoliški kmetje, ki so zadimili drevje, so dobili prav lep pridelek sadja. J. S.

V POLJČAH PRIDELUJEJO RŽENE ROŽIČKE

V Kmetijski šoli v Poljčah pri Begunjah so pričeli s prvim poskusnim cepljenjem rži za ržene rožičke. Prvi poskus je dobro uspel in bodo v bodoče pridelovalno površino rožičkov še povečali. Tudi okoliški kmetje se za to cepljenje zelo zanimajo.

Prodajna cena teh rožičkov je od 600 do 1200 din. Rženi rožički so velikega pomena za zdravstvo in tudi iz drugih držav po njih zelo povprašujejo. Kaže, da je gorenjska zemlja zelo primerna za pridelovanje rženih rožičkov. S.

ZAGO V BRITOFU SO OBNOVILI

Zaga v Britofu je stara že nad 50 let in ravno toliko tudi stroji. Pred kratkim so jih vse popravili in žaga je te dni ponovno začela redno obratovati. Na leto lahko predelajo v tem obratu 5000 kub. metrov lesa. — Podjetje pa nima toliko dela, zato ima že nekaj časa zaposlenih le 9 ljudi, ki predelajo približno 3000 kub. metrov lesa na leto. Cr.

ZA LEPŠE LICE JESENIŠKE BOLNIŠNICE

Pred poslopjem jeseniške bolnišnice je lepo urejen park. Da bo park služil zgolj bolnišnici, grade okrog njega betonsko ograjo, ki bo skoraj dograjena. Razen ograje grade tudi novo vrtarnico. Z dograditvijo teh objektov bodo poslopja bolnišnice — bolnišnica, poslopje za osebje, stanovanjski blok za zdravnike in park, tvorile enoten kompleks. U.

gorenjski obveščevalac

ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

MALI OGLASI

Privatnikom malih oglasov ne objavljamo pred vplačilom. — Cena malih oglasov je: Preklic 20 din, izgubljen 10 din, ostalo 12 din od besede. — Naročniki imajo 20% popusta. — Telefonska številka naročniškega in oglašnega oddelka je: Kranj 190.

Izgubljena je bila denarnica z dokumenti od Luče do Brega. Najditelja naprošam naj dokumente vrne, denar pa lahko obdrži za nagrado. — Aleš Janez, Breg 36.

V Bohinju prodam hišo v dobrem stanju z velikim sadnim vrtom in srenjskimi pravica-mi. Naslov v oglašnem oddelku »Glasu Gorenjske«.

Prodajam več kosov starega dobro ohranjenega pohištva in pločevinasto kopalno banjo — sedečo. Naslov se dobi v trgovini »Potrošnik«, Kranj, Koroška 6.

Prodajam njive in travnike ob progah med Radovljico in Les-cami. F. Orel, Radovljica.

Kupim sobno omaro in sobni stol. Pogorelec Marija, Tavčar-eva 14, Kranj.

Kupim motorni menjalnik nad 350 cm s povratnim vrtenjem. — Kalan Angela, Hudi Gra-ben 8, pošta Brezje.

Mlad, miren tehnik išče oprem-ljeno sobo. Plačam mesečno 2000 din. Lahko tudi pol leta naprej. Naslov v oglašnem od-delku.

»BOROVO«, prodajalna Kranj sprejme popravilsko nogavic.

Preklicujem veljavnost izgub-ljene avtobusne vozovnice Kranj—Preddvor na lme Sešek. Preklicujem blok št. 33584, iz-dan v Komisijijski trgovini Kranj, dne 10. aprila 1957. — Lenarčič Rozalija, Kranj.

Preklicujeva izrečene žalitve zoper Stefo Jožeta. — Zadnikar Fanika in Kavčič Terezija.

Podpisana nisem plačnik dolgov, ki bi jih napravil moj mož Ules Karel, Drulovka št. 48, Kranj. — Ules Francka, Dru-lovka št. 48, Kranj.

Na medicinski fakulteti je pro-movirala za doktorja zobo-zdravstva Gros Cilka. — Če-stitajo prijateljice.

Kupim majhno hišico blizu Kranja ali bližnji okolici. — Ponudbe oddati v oglašni od-delek pod »plačam takoj 500.000 dinarjeve«.

Lepo zimsko sivo suknjo za srednje postavno zamenjam za drva ali prodam. — Klanc 44, Kranj.

GLEDALISCE

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

V soboto 2. novembra in ne-deljo 3. novembra ob 19.30 uri B. Nušič »ZALUJOČI OSTALI«. — Zveze z vlaki ugodne.

KINO

»STORZIČ« Kranj: 31. okto-bra ob 16., 18. in 20. uri angl. barvni vstavišion film »HISA SKRIVNOSTI«. 1. novembra ob 16. in 18. uri angl. barv. vsta-vision film »HISA SKRIVNO-STI« ter ob 20. uri amer. barvni film »V VRTINCU«. 2. novem-bra ob 16., 18. in 20. uri angl. barvni vstavišion film »HISA SKRIVNOSTI« ter ob 20. uri premiera franc. filma »JULIET-TA«. 3. novembra ob 9. uri ameri-ški barvni film »V VRTINCU«, ob 13. uri franc. film »JULIET-TA« ter ob 15., 17., 19. in 21. uri angl. barvni vstavišion film »HISA SKRIVNOSTI«.

»SVOBODA«, Strazišče: 1. no-vembra ob 17. in 20. uri angl. barvni vstavišion film »HISA SKRIVNOSTI«. 2. novembra ob 18. in 20. uri premiera franco-skega filma »JULIETTA«. 3. no-vembra ob 15. in 19. uri amer. barvni film »V VRTINCU«.

»TRIGLAV«, Primskovo: dne 1. novembra ob 18. uri ameriški barvni film »V VRTINCU«. Dne 2. novembra ob 19. uri premiera

nem. filma »LETEČI RAZRED«. 3. novembra ob 16.30 in 19. uri francoski film »JULIETTA«.

»NAKLO«: 1. novembra ob 19.30 uri amer. film »VODNJAK«. — 2. novembra ob 19.30 uri amer. barvni film »V VRTINCU«. — 3. novembra ob 16. in 19. uri nemški film »LETEČI RAZ-RED«.

»RADIO«, Jesenice: 31. okto-bra in 1. novembra japonski film »SEDEM SAMORAJEV«.

»PLAVŽ«, Jesenice: 31. okto-bra in 1. novembra ital. film »VILLA BORGHESE«.

»ZIROVNICA«: 2. in 3. novem-bra ital. barvni film »GIUSEP-PE VERDI«.

»DOVJE-MOJSTRANA«: 2. in 3. novembra ital. film »VILLA BORGHESE«.

»BLED«: 31. oktobra jug. mlad. film »ČEVELJČKI NA ASFAL-TU« ob 17. in 20. uri. Od 1. do 3. novembra ital. barvni film — komedija »SCAMPOLO«. V petek in nedeljo ob 14., 16., 18. in 20. uri. V soboto ob 17. in 20. uri.

»RADOVLJICA«: Od 1. do 3. novembra amer. barvni film »PEKEL POD NICO«. V petek in nedeljo ob 15.30, 17.30 in 20. uri. V soboto ob 20. uri.

»SORA«, Skofja Loka: Od 1. do 3. novembra ruski barv. film »OTHELO«.

»KRVAVC«, Cerklje: 2. in 3. novembra amer. pustolovski film »UPOR NA LADJI BA-UNTI«. V soboto ob 20. uri. — V nedeljo ob 16. in 19. uri.

»LJUBNO«, 2. in 3. nov. ameriški barvni film »MEČ IN ROŽA«. V soboto ob 19.30 uri. V ne-deljo ob 16. in 18. uri.

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak de-lavnik ob 5.05, 6.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00 in 22.55 uri ter Radijski dnevnik ob 19.30 uri; v nedeljo pa ob 6.05, 7.00, 13.00, 22.00 in 22.55 uri ter Ra-dijski dnevnik ob 19.30 uri.

»PETEK, 1. NOVEMBRA«: 6.00 Jutrnji glasbeni sporod. 7.15 Igrajo godalni orkestri. 7.35 Poje Ljubljanski komorni zbor.

- 8.45 Mladinska radijska igra — Ante Hili: Legenda o tiso-čih zmajih.
 - 9.15 Pesni domačih skladate-ljev.
 - 10.00 Stane Terčak: Pisma, ki obtožujejo.
 - 13.30 Dopoldan. simfonični kon-cert.
 - 14.05 Iz solistične in komorne glasbe.
 - 15.15 Marijan Kozina: Padlim (Orkester Slovenske fil-harmonije dirigira Samo Hubad).
 - 15.30 Partizanske pesmi in sa-mospevi.
 - 17.30 Radijska igra — Vasja Ocvirk: Živi in mrtvi.
 - 20.00 Lepe melodije.
 - 20.15 Tedenski zunanje - poli-tični pregled.
 - 20.30 Hector Berlioz: Zalna in triumfalna simfonija — Pr-va izvedba v Radiu Ljub-ljana.
 - 21.15 Oddaja o morju in pomor-ščakih.
- SOBOTA, 2. NOVEMBRA**
- 6.40 Naš jedilnik.
 - 8.05 Lepe melodije — znani na-pevi.
 - 9.00 Radijska šola za nižje stopnjo: Pojte z nami!
 - 10.10 50 minut simfoničnih ple-sov.
 - 11.00 Pionirski tednik.
 - 11.15 Domače napeve izvajajo mariborski ansambli.
 - 12.30 Kmečka univerza — ing. Rado Linzner: Oblike in uspehi pospeševanja pol-jedjalstva na področju pro-izvajalnih zvez.
 - 14.00 Vesela godala.
 - 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
 - 15.40 S knjižnega trga.
 - 17.30 Pogled z ljubljanskega gradu (ansambel Mojmirja Sretna).
 - 18.00 Okno v svet.
 - 18.45 Jezikovni pogovori.
 - 20.00 Veseli večer.

NEDELJA, 3. NOVEMBRA

- 7.30 Radijski koledar in prire-ditve dneva.
- 7.35 Glasbene slike in zabavne popevke.
- 8.00 Sportna reportaža.
- 8.15 Note korakajo.
- 8.45 Mladinska radijska igra — Margerita Sengalovič: Sre-brni glas (priređila Vesna Stranič).
- 9.15 Slovenske narodne in u-metne pesmi.
- 10.00 Se pomnite tovariši... — Milorad Madić: Odmevi Oktobrske revolucije.
- 10.30 Pokaži, kaj znaš (javna oddaja v Mestnem gledališ-ču).
- 12.00 Pogovor s poslušalci.
- 13.30 Za našo vas.
- 16.00 Nedeljska reportaža.
- 16.30 Glasbeni mozaik.
- 17.30 Radijska igra — Vlada Vukmirovič: Mož, ki je ukradel čas. Režija: Maša Slavčeva — V glavni vlo-gi: Stane Sever.
- 20.00 »Halo! Halo!« (zabavna oddaja s konferansjejem, telefonom, ugankami, že-ljami in prijetnimi melo-dijami).
- 21.00 Nočni komorni koncert.
- 22.15 Igramo za vas!

OBVESTILO

Obveščamo starše, da se vrši prvo cepljenje predšolskih otrok proti otroški paralizi na ob-močju občine Kranj od 4. no-vembra 1957 dalje. Cepljeni bo-do otroci, rojeni v času od dne 1. jan. 1951 do 31. marca 1957 po naslednjem razporedu:

Otroški dispanzer Kranj, Polj-ska pot — Tereni: Center, Ru-pa, Gorenje, Primskovo, Zlato polje, Struževo, Kranj-Klanc, Huje, Planina, Cirče, Hrastje, Gorenja Sava.

4. novembra 1957 od 8. do 12. ure od črke A—C, od 14. do 18. ure od črke C—F.

5. novembra 1957 od 8. do 12. ure od črke G—H, od 14. do 18. ure od črke I—J.

6. novembra 1957 od 8. do 12. ure črka K, od 14. do 18. ure od črke L—M.

7. novembra 1957 od 8. do 12. ure črka P, od 14. do 18. ure črka N, O, R.

8. novembra 1957 od 8. do 12. ure od črke S—V, od 14. do 18. ure od črke T—Z.

9. novembra 1957 od 8. do 12. ure od črke Z—Z.

Otroška ambulanta Strazišče — Tereni: Strazišče, Zg. Bitnje, Kalvarija, Smarjetna gora, Orehek, Drulovka.

11. novembra od 8. do 12. ure od črke A—H, od 14. do 18. ure od črke I—M.

12. novembra od 8. do 12. ure od črke M—S, od 14. do 18. ure od črke T—Z.

Ambulanta Jezersko — Tereni: Sp. Jezersko, Zg. Jezersko.

6. novembra od 7.30 do 11.30 ure.

Ambulanta Kokra-Kamnelom — Tereni: Zg. Kokra, Sp. Kokra.

6. novembra od 13.30 do 14.30 ure.

Osnovna šola Šenčur — Tereni: Šenčur, Srednja vas.

6. novembra od 7. do 12.30 ure.

Osnovna šola Voklo — Tereni: Voklo, Voglje, Prebačevo, Hrastje.

6. novembra od 13.30 do 19. ure.

Ambulanta Preddvor — Tereni: Preddvor, Tupaliče, Hraše, Bela, Bašelj, Hrib, Nova vas, Mače, Potoče, Možjanca.

5. novembra od 7. do 12. ure.

Otroški vrtec Golnik — Tereni: Golnik, Novaki.

5. novembra od 16.30 do 18.30 ure.

Osnovna šola Goriče — Tereni: Goriče, Srednja vas, Za-log, Svarje, Letence, Kamnjek.

5. novembra od 15. do 18. ure.

Osnovna šola Trstenik — Tereni: Trstenik, Tenetišče, Pan-geršica, Povlje, Babni vrt, Ča-dovlje, Zablje.

5. novembra od 13. do 14.30 ure.

Zadružni dom Visoko — Tereni: Visoko, Luče, Mlje.

6. novembra od 16.30 do 19. ure.

Osnovna šola Predoslje — Tereni: Predoslje, Suha, Orehov-lje, Britof, Brdo.

4. novembra od 13.30 do 18. ure.

Zadružni dom Kokrica — Tereni: Kokrica, Miaka, Tatinec, Bobovk, Srakovlje, Hrib.

4. novembra od 7. do 12. ure.

Osnovna šola Podbrezje — Tereni: Podbrezje, Bistrica, Go-bovci, Britof.

7. novembra od 7. do 9.30 ure.

Osnovna šola Duplje — Tereni: Spodnje Duplje, Zgornje Duplje, Zeje, Zadruga.

7. novembra od 10.30 do 13. ure.

Osnovna šola Naklo — Tereni: Naklo, Malo Naklo, Cegel-nica, Okroglo, Strahinj, Polica, Pivka.

7. novembra od 14.30 do 18. ure.

Osnovna šola Podblica — Tereni: Podblica, Nemilje, Njivica, Jamnik.

11. novembra od 13. do 14. ure.

Osnovna šola Besnica — Tereni: Besnica, Zgornja Besnica, Rakovica.

11. novembra od 15. do 16.30 ure.

Osnovna šola Mavčiče — Tereni: Mavčiče, Področja, Breg, Praše, Meja, Jama.

8. novembra od 10. do 13. ure.

Osnovna šola Pševc — Tereni: Pševc, Javornik, Zabukovje, Cepulje.

11. novembra od 9. do 18. ure.

Osnovna šola Zablje — Tereni: Zablje, Spodnje Bitnje, Srednje Bitnje, Sutna.

8. novembra od 14.30 do 18. ure.

Osnovna šola Olševc — Tereni: Olševc, Hotemaže.

6. novembra od 15. do 16. ure.

Osnovna šola Trboje — Tereni: Trboje, Zerjavka.

8. novembra od 7. do 9. ure.

Starši, ki pomotoma niso pre-jeli za svoje otroke vabila k cepljenju in so njihovi otroci rojeni v zgoraj navedenem raz-dobju, naj se vkljub temu zgla-sijo na najbližjem cepišču. Cep-ljenje je prostovoljno, vendar pričakujemo v skupni borbi proti poliomylitisu popolno razumevanje staršev.

Obveščamo starše, da je z ozirom na visoke stroške naba-ve cepiva in izvedbo cepljenja potrebno, da prispevajo k cep-ljenju za posameznega otroka 600 din. S tem so plačane vse tri injekcije, katere bo moral otrok v razmahu prejeti, da be zaščita popolna. — Starši lahko poravnajo znesek v celoti ob priliki prve injekcije, ali pa tudi v dveh obrokih, to je ob prvi in drugi injekciji po 300 dinarjev, tretja injekcija pa bo brezplačna, ker je njena cena že vključena v tem znesku.

Socialno ogrožene družine, za katere so se terenski odbori RK in SZDL sporazumeli, da bode njihovi otroci cepljeni brez obveznega prispevka, bodo pravočasno prejele od Občinskega ljudskega odbora Kranj posebna potrdila o brezplačnem cep-ljenju.

V dneh cepljenja ordinacija v »Otroškem dispanzerju« v Kra-nju in »Otroški ambulanti«, Strazišče odpade.

Zdravstveni dom Kranj

»Avtopromet« Kranj uvaja od 2. novembra 1957 dalje nove avtobusne proge: KRANJ — PODBREZJE — KOVOR in KRANJ — PREDDVOR — KOKRA.

VOZNI RED

KRANJ — KOKRA — KRANJ

4.45	12.50	Odhod	Kokra	Prihod	12.45	18.05
5.00	13.05		Preddvor		12.30	17.50
5.30	13.35	Prihod	Kranj	Odhod	12.00	17.20

VOZNI RED

KRANJ — KOVOR

5.00	7.30	13.10	21.00	Odhod	Kovor	Prihod	6.50	13.00	14.50	22.50
5.05	7.35	13.15	21.05		Zvirče		6.45	12.55	14.45	22.45
5.07	7.37	13.17	21.07		Tabor		6.43	12.53	14.43	22.43
5.12	7.42	13.22	21.12		Podbrezje		6.38	12.48	14.38	22.38
5.15	7.45	13.25	21.15		Bistrica		6.35	12.45	14.35	22.35
5.20	7.50	13.30	21.20		Naklo		6.30	12.40	14.30	22.30
5.30	8.00	13.40	21.30	Prihod	Kranj	Odhod	6.20	12.30	14.20	22.20

IZVOLJENI ODBORNIKI občinskih zborov proizvajalcev

OBČINA BLED:

Proizvajalska skupina industrije, trgovine in obrti: ing. Oleg Vrtačnik, Ludvik Bunderla, Stane Jere, Niko Matjaž, Anton Berlec, Anton Kržišnik, Janez Mandeljc, Ciril Kocjančič, Miroslav Rozman, Anton Ambrožič, Jože Dornik, Jakob Olip, Gabrijel Benedik, Vinko Potočnik, Franc Crv, Janko Sopotnik, Maks Jakhel, Franc Dijak, Franc Bregant, Metod Teran, Anton Stare, Justin Rabič, Jože Černe, Matko Ulčar.

Proizvajalska skupina kmetijstva: Franc Med-ja, Janez Mežan, Janko Slivnik, Tine Kumerdej.

OBČINA BOHINJ:

Proizvajalska skupina industrije, trgovine in obrti: Ivan Robič, Jože Lavrič, Adolf Rozman, Jože Vidmar, Zdravko Cerkovnik, Jože Pintar, Jože Urankar, Franc Lakota, Jakob Pretnar, Janez Puhar, Slavko Jamer, ing. Tonči Deankovič, Janko Jensterle, Filip Stubelj, Alojz Šušek, Cene Resman, Jože Podlipnik, Stanko Rozman, Jakob Pekovec.

Proizvajalska skupina kmetijstva: Jože Odar, Anton Cesar, Franc Cvetek, Janez Podlipnik.

OBČINA CERKLJE:

Proizvajalska skupina industrije, trgovine in obrti: Srečko Cerar, Franc Vajs, Janez Kopic, Stane Bobnar, Anton Bobnar, Franc Bobnar, Ivo Kern, Ivan Miklavčič, Peter Kern.

Proizvajalska skupina kmetijstva: Miha Re-mic, Janez Kuralt, Ivan Tičar, Franc Korošec, Tomaž Zupin, Ignac Krivic, Rudolf Ropret, Ma-tevž Jenko, Jože Jenko, Janez Anžič, Ivan Kvas, Janez Por.

OBČINA GORENJA VAS:

Proizvajalska skupina industrije, trgovine in obrti: Anton Benedik, Vinko Bevk, Jože Subic, Marijan Kosmač, Janko Pivk, Slavko Kržišnik, Alojz Pivk, Vencelj Pintar, Peter Lampret.

Proizvajalska skupina kmetijstva: Anton Jus-tin, Janez Možina, Jurij Justin, Janez Treven, Anton Kokalj.

OBČINA JESENICE:

Proizvajalska skupina industrije, trgovine in obrti: Franc Markelj, Anton Svetina, Anton Ur-banc, Janko Smolej, Miro Noč, Stane Bratanič, Jože Knific, ing. Alojz Pohar, Jakob Vodnjov, Franc Ravnikar, Jože Lazar, ing. Stanko Cop, Tine Zen, Karel Pogačar, Slavan Berlik, Ivan Beljan, Dora Likovič, Valentin Jeršin, Rupret Kramar, Vinko Kovačič, Anton Komljanec, Slav-ko Markelj, Slavko Bizilj, Marijan Ulčar, Jože Hutar, Miroslav Feldin, Viktor Novšak, Janez Pazlar, Franc Vovk, Viktor Nahtigal, Stanislav Križnar, Jože Boštjan, Bela Bezec, Janko Me-žik, Ivan Kavčič, Vinko Ulčar.

Proizvajalska skupina kmetijstva: Franc Gre-gori.

OBČINA KRANJ:

Proizvajalska skupina industrije, trgovine in obrti: Anton Seljak, Pepca Jež, ing. Danilo Dol-gan, Stane Božič, Jože Benčič, Pavel Rink, Alojz Stamecar, Vinko Zupan, Vilijem Tomat, Martin Zavrl, Marijan Strniša, Franc Istenič, Milka Ko-vač, Veronika Cegnar, Zvone Černe, Srečko Ter-an, Jože Stanovnik, Valentin Klemenčič, Ivan Pintar, Zdravko Erzožnik, Janez Novak, Angel-

ca Boštjančič, Janez Reiner, Vinko Poličar, Bo-gomil Vozel, Stanislav Drmota, Andrej Potočnik, Jože Kurat, Alojz Zupančič, Vinko Martinjak, Alojz Rehberger, Pavel Sajovic, Valentin Pa-jer, Franc Mohor, Jaka Kolenc, Pavel Cop, Vinko Zekelj, Slavka Kopač.

Proizvajalska skupina kmetijstva: Tone Haf-ner, Tine Sušnik.

OBČINA RADOVLJICA:

Proizvajalska skupina industrije, trgovine in obrti: Ivan Gorjanc, Bogomir Dobnikar, Anton Zorman, Niko Bulut, Franc Vovk, Janko Zorko, Mirko Mulej, Ignac Majcen, Jernej Drmota, Ja-nez Zupan, Jože Vidic, Vinko Triplat, Slavko Triplat, Jože Lesjak, Marjan Dobrača, Jurij Legat, Iva Jakopič, Pavel Zirovnik, Janko Naglič, ing. Jože Osterman, Vinko Savnik, Milan Ge-ratič, Polde Stander, Vinko Koprivec, Artur Si-ler, Jože Cvetkovič.

Proizvajalska skupina kmetijstva: Jože Rako-vec, Vinko Berce.

Za uspešnejše delo amaterskih igralskih družin

Da bi delo amaterskih igralskih družin v tekoči sezoni poživili in njihova hotenja vključili s poslanstvom, ki naj ga igralske družine opravljajo, je bila pretekli četrtlet sklicana v Kranju okr. konferenca dramskega sveta pri Zvezi Svobod in prosvetnih društev. Namen te konference je bil: posvetiti vso pozornost repertoarni politiki, dvigu kvalitete in vzgoji kadra v amaterskih igralskih družinah. Udeležba zastopnikov igralskih družin na konferenci ni bila posebno zadovoljiva. Niso bili redki primeri, da prav dramske sekcije, ki delujejo v neposredni bližini Kranja, niso poslale na konferenco svojih predstavnikov.

REPERTOARNA POLITIKA SE VEDNO KAMEN SPOTIKE

V nemajhnih zadregah sem, kajti vseh misli, ki so se porajale v živahni razpravi, ne bom mogel utesniti v teh skopih odmerjenih vrsticah. Skušal pa bom iz gradiva izluščiti tiste predloge in pobude, ki utegnejo našim igralskim družinam pri delu koristiti.

Najprej se pomudimo pri repertoarni politiki, ki še vedno pomeni mnogim igralskim družinam slepo ulico, iz katere ne najdejo izhoda. To je pogosto tudi vzrok, da naši amaterji kaj radi segajo po delih, katerih preživela in zastarela tematika ne ustreza več napredni miselnosti sodobnega človeka. Niso pa redki primeri, ko igralske družine hlastajo po sicer naprednih, vendar za njihove sposobnosti prezahtevnih odskih tekstih. In rezultat? V obeh primerih se napor igralske družine izrode v uprizoritve brez prave vrednosti. Prav iz naštetih razlogov bi kazalo v bodoče posvečati več pozornosti repertoarnemu načrtu. — Iz te zadrege bi si morda dramske sekcije pomagale z medsebojno izmenjavo odskih tekstov. V ta namen si tudi Zveza Svobod in prosvetnih društev prizadeva sestaviti skupni seznam vse primerne dramske literature, ki jo hranijo dramske sekcije v okraju. — Dolžnost le-teh pa bi bila, da bi v smislu razposlane okrožnice podprli Svet Svobod v tej nedvomno pozitivni akciji.

REŽISERJEV NI

Brez pretiravanja: še pomembnejša težava, ki tare dramske sekcije je od vsega začetka, je pomanjkanje dobrih režiserjev. Vse pa kaže, da bo moč tudi to težavo do neke mere omiliti. Zveza Svobod in prosvetnih društev bo skušala angažirati več sposobnih režiserjev, ki bodo obiskovali tiste dramske sekcije, ki nimajo dobrih režiserjev. S pravnimi napotki in navsveti bodo dali ti režiserji-instruktorji že ob začetku študija uprizoritvi, ki jo dramska sekcija pripravlja, pravo podobo. S tem bo delo domačega režiserja močno olajšano, pa tudi kvaliteta uprizoritve se bo dvignila.

Zamisel, da bi študenti Akademije za igralsko umetnost pomagali med počitnicami dramskim sekcijam, je sicer lepa, vendar se mi zdi neizvedljiva. Izkušnje namreč uče, da je v poletnih mesecih, zlasti če upoštevamo čas dopustov, vsako delo, ki za-

hteva nekoliko večji ansambel, docela onemogočeno. Vsekakor obeta prva zamisel o režiserjih-instruktorjih mnogo več.

VEČ MLADINE V DRAMSKE SEKCIJE

Pogosto je slišati pritožbe, češ da se redčijo vrste naših igralskih družin, kar velja zlasti za starejše izkušene igralce, ki so še do nedavnega tvorili jedro ansamblov. Menim, da si s taranjem ne bomo posebno pomagali. Moramo se pač sprijazniti s to mislijo, po drugi strani pa poskusimo zapolniti nastale vrzeli z novim kadrom — z mladino.

Ne bo napak, če bomo začeli kar pri cilibanjih in pionirjih. Na kar najbolj nevsiljiv način moramo vzbuditi v njih zanimanje za odrsko delo. To pa bomo najlažje dosegli s pogostim, vendar solidnim uprizarjanjem otroških iger, pri katerih naj otroci sodelujejo kot igralci in gledalci. Uprizarjanja teh iger pa ne gre jemati tako preprosto, kot delajo to mnoge igralske družine. S trditvijo, češ, »za otroke je vse dobro,« bi morali vsaj enkrat za vselej, hkrati pa bi se morali zavedati, da s slabo pripravljeno otroškimi igranicami, ne bomo v otroku nikdar vzbudili ljubezni do gledališča. Še več: z nelepimi mladostnimi spomini na površno pripravljene igre, bomo otroka za vselej odtujili gledališču. Izgubili bomo ne le igralca, temveč tudi gledalca. Držimo se torej načela: za mlade gledalce najboljše režiserje, najboljše igralce in najlepše kulise. — Tudi zamisli o pionirskih

igralskih krožkih, ki naj bi delovali v okviru dramskih sekcij, ne kaže zametavati. Vedno znova moramo poudarjati, da tvorijo prav ti mladi igralci in gledalci naraščaj, iz katerega bomo v poznejših letih črpali nove moči za naše igralske družine.

IN SE NEKAJ KORISTNIH PRIPOMB

Da je maska neizogibni del sleherne uprizoritve, ni treba posebej poudarjati. Zato si tudi mnogi igralci želijo maskerskih tečajev. Izkušnje zadnjih let pa so pokazale, da v mnogih primerih ti tečaji le niso obrodili tistih sadov, kot bi bilo želeli. Upoštevajoč to dejstvo, bi bilo morda res pametneje, namesto prirejanja maskerskih tečajev, izdati primeren priročnik o maskiranju z barvnimi prillogami.

Ob koncu še nekaj koristnih nasvetov. — Gre namreč za nekatere publikacije, ki so namenjene zgolj Svobodam in prosvetnim društvom. Iz razprave na konferenci pa je bilo moč posneti, da vedo naše dramske družine o teh publikacijah, zlasti pa o glasilu Zveze Svobod in prosvetnih društev »Sodobna pota« bore malo ali pa nič. Na to revijo, ki bo služila ne le dramski, temveč tudi drugim sekcijam, kot dober vodič in svetovalec, bi moralo biti naročeno sleherno prosvetno društvo.

Tudi priročnika prosvetnega servisa »Kako vodimo amatersko gledališče« in seznam dramskih del »Dramska knjižnica«, bi nedvomno s pridom služila igralskim družinam, kot pomagalo pri delu. S. S.

Sodobno kitajsko slikarstvo NEKAJ MISLI Z RAZSTAVE V KRANJU

— Če motrimo kitajsko slikarstvo, se nam pogosto zdi, da smo preneseni v svet poezije. To kaže, kako radi so se kitajski slikarji v svojih umetniških

stvaritvah navdihovali ob književnosti, kajti kitajsko slikarstvo se ne prizadeva samo, da bi nudilo zadovoljstvo očem; temveč da bi preko vidnega dojemanja posredovalo bogastvo domišljije in ljubezen do življenja.

V 5. stoletju naše ere se je pojavila že popolna teorija slikarske umetnosti in postavljeni so bili že tehnični zakoni za upodabljanja narave. Vodilno načelo je bilo, da morata biti v slikarski umetnini zajeta harmonija, ubranost, skladnost in življenje. Iz tega načela, ki so ga stoletja spoštovali in gojili veliki mojstri, sta vznikla oblika in slog, tako značilna za kitajsko slikarstvo.

Kitajski slikarji strastno ljubijo lepote narave: nekdanj so bile njihove priljubljene teme izraziti študiji pokrajine, ptičev in rastlin. Danes je Kitajska stopila v novo zgodovinsko obdobje, ki ni preobrazilo samo družbenega življenja, temveč tudi lice dežele, globoko pa se je spremenil tudi način mišljenja in čustvovanja umetnikov. Ne omejujejo se več na opisovanje — povečevanje zelenih planin, modrih jezer, redkih

ptic in eksotičnih rastlin; vse, kar je lepo v očeh ljudstva, postane predmet njihovih študij. Tako se v njihovih delih pojavljajo veseli plesi, kmetije, kipeče od življenja, ladjedelništvo in živahni dejavnosti, prostrani pašniki, veliki moderni jezovi — umetnost nove Kitajske za socializem.

zvrstmi in njihovimi značilnostmi podrobneje spozna, mu bo vrednotenje filmov olajšano, izbrusil si bo svoj okus in znal bo sam ločiti zrno od plev.

JUNAKI ZLATEGA ZAPADA

zmed zvrsti, ki jih je razvila filmska industrija v petdesetih letih svojega obstoja, je ena najstarejših tako imenovani western film, ali na kratko: kavbojka.

V knjigi »Hollywood, the Dream Factory« (»Hollywood, tovarna sanj«, London, 1952) pravi publicistka Hortense Powdermaker, da živi ameriška filmska industrija od velikega tabuja, to je od prepovedi, prikazovati ljudi takšne, kakršni so. Morda je ta ugotovitev prehudo posplošena in pristranska. Toda če velja za katero filmsko zvrst, potem prav gotovo velja za western film.

V današnjih kavbojkah ni ohranjene niti za kanec zgodovinske resničnosti, o času, ko je nastajajoči ameriški narod v boju z Indijanci osvajal rudna in druga bogastva ameriškega Zapada, to je ozemlja med Missisippijem in kalifornijsko obalo. Ohranjene so samo še kulise kravarskih krčm, znanih »saloonov«, in pošne kočije iz tistega časa. Vse drugo je potvorno, zgodovinsko neresnično — razen posnetkov arizonskih preljev in kanjonov Colorada. Western film ni zgodovinska resnica, ampak legenda. In vendar ta legenda živi. Ne hrani se iz resničnosti — hrani in razvija se sama iz sebe. Torej je nekaj na njej. Kaj je to, kar dela western film privlačen za stotine gledalcev po vsem svetu? (Nadaljevanje prihodnjic)

filmi, ki jih gledamo

»HČI POLKA«

Je italijanski film, ki je zabeležil povsod, kjerkoli so ga vrteli, nadpovprečen obisk. — Smemo mar kvalitete tega filma res tako visoko vrednotiti? Nikakor ne, kajti dober obisk še ne more biti merilo za ocenjevanje filmov. Kaj je torej tisto, kar privlači filmsko občinstvo? Tudi tokrat zadevamo ob okus tistega dela publike, ki jo zadovolji tudi za lase privlečena, neokusna zgodba. Gre namreč za ljubzensko pustolovščino (podobnih, zlasti avstrijskega in nemškega porekla, smo videli že precej), glavnega junaka — zapeljivega poročnika, ki se naposled le ujame v ljubzensko mrežo. Zaljubi se namreč v svojega slugo, čigar obleka skriva zapeljivo deklico. Film je sicer po obrtniški plati dovolj spretno grajen, to je pa končno tudi vse. Dialog je neuduhovit, zapletljivi nedomiselnosti in neizvirni, igra povprečna — skratka, vse brez kakršnekoli umetniške pretenzije. Tudi ime-

na renomiranih igralcev: Antonella Lualdi, Theo Lingen in drugi ne morejo popraviti slabega vtisa, ki ga dela ta film.

V ZNAMENJU VENERE

Vse kaže, da so imeli italijanski filmski producenti s tem filmom neprimerno več sreče. Ne bo napak, če pripisem, da so se Italijani z njim udeležili filmskega festivala v Cannesu leta 1955, vendar pa film, kljub nekaterim nespornim kvaliteta, ni prišel v poštev za nagrado. Tu se srečamo s celo vrsto znanih igralcev: Sophia Loren, Vittorio De Sica, Raf Vallone, Franca Valeri itd., ki so z bolj ali manj posrečeno igro, nekateri s psihološkimi študijami likov, postavili film na zavidljivo višino. Vsekakor je še pred Sophio Loren treba omeniti Franco Valeri, ki je zelo prepričljivo izoblikovala osrednjo figuro — skromno in marljivo tajnico. Film je resnično dober, ogledajte si ga — ne bo vam žal. aa

YU FEI-AN: POMLADNI MOTIV

PRVA PREMIERA na Bohinjski Beli

Kritika napak meščanske družbe je v Moliérovih delih dosegla vrh s komedijo »Skopuhe«, ki je tudi ena najostrejših in najglobljih njegovih del. Z njo je predorno odkrival grobi egoizem in koristoljublje ter razgaljal strasti po kopicenju bogastva. — Glavni junak Harpagon je človek z brezmejno skopuško strastjo, ki ubija v njem vsa očetovska in človečanska čustva in ga spreminja v nekako smešno neobgljeno prismo do skrajno pridobitniško in skopuško ambicijo ter s strastnim nagonom po uživanju življenja. Čeprav je Harpagon že star šestdeset let, je vendarle še poln strasti in nagonov. Zato ni naključje, da se pripravi na ženitev z lepo Mariano, v katero je zaljubljen tudi njegov sin Cleante. Poželenje po mladem dekletu, ki starca pravzaprav razgalja in ga dela smešnega v tekmi z lastnim sinom, pa se pri njem venomer družijo z bojaznijo pred morebitnimi stroški, ki bi nastali v zvezi s snubljenjem in ženitvijo.

Ta Moliérova komedija je že po sami zgodbi, zlasti pa še po osnovni zamisli in smešnosti značajev zelo mikavna in zanimiva za uprizarjanje, terja pa precej spretnosti od režiserja in igralcev. Igralcem kulturnoprosvetnega društva »Partizan« Leon na Bohinjski Beli je uprizoritev v tem pogledu do neke mere uspela. Igro so pripravili v razmeroma kratkem, skorajda prekratnem času, tako da ni bilo moč vseh prizorov skrbneje obdelati. Kljub temu pa je uprizoritev v celoti kar uspela, čeprav bi bilo v bodoče tudi izgovorjavi treba posvečati več pozornosti. Nekateri igralci, zlasti večjih vlog, pa so se tudi tokrat kar lepo uveljavili, vendar pa bi bilo za tako zahtevno uprizoritev potrebno še več vaj in skrbnejše priprave.

Igro je režiral izkušeni igralec in režiser Franc Pisek, ki je igral tudi Anselma, Valerovega in Marianinega očeta. — Zasedba ostalih vlog pa je bila naslednja: Harpagon — Anton Kelbel, njegov sin Cleante — Jože Zupan, Harpagonova hči Elise — Francka Zupančič, Valere — Jože Strgar, lepa Mariana — Francka Pretnar, mešetarka Frosine — Betka Purkat, stric Jacques, kuhar in kočijaž — Franc Mulej in drugi.

V kratkem bo imelo KPD svoj občni zbor, na katerem bodo sprejeli bodoči program dela in se pogovorili o doseganih uspehih. -jb

Miloš Mikeln: Pomenki o filmu

SPOR MED FILMSKIM OBČINSTVOM IN FILMSKIMI KRITIKI?

Ali tak spor v resnici obstoji? Velikokrat. Čul sem znanca, ki je rekel: »Ta film je kritika raztrgala — torej se ga splošča pogledati, gotovo je dober!« V tem primeru je nekdo pogršil, ali filmski kritik ali pa moj znanec; tretje možnosti ni.

Mnogokrat izvirajo taki »spori« med kritiko in občinstvom iz tega, da kritiki uporabljajo v svojih zapisih ustaljene pojme in termine, ki pa jih občinstvu niso podrobneje razložili — saj v kratkih filmskih prikazih za to ni prostora. Torej nesporazumi v vrednotenju posameznih filmskih zvrsti in posameznih filmov te ali one zvrsti.

Večkrat pa je vzrok nesoglasja med kritikom in gledalcem tudi v tem, da nekateri gledalec film vrednoti s svojo mero, kritik pa s svojo; za gledalca je film tem boljši, čim boljše se je ob njem zabaval in odpeljal, kritik pa išče v filmu umetniških vrednot in ga tudi s tega stališča ocenjuje.

Zato mogoče ne bo narobe, če bomo malo od bližje pogledali posamezne filmske zvrsti od bližje pogledali posamezne filmske zvrsti in skušali ugotoviti, katere izmed njih dajejo samo industrijske izdelke, ki ne morejo imeti umetniških vrednot, katere pa ne; skušali bomo na kratko orisati posamezne filmske zvrsti, obenem pa malce podrobneje

opisati kriterije, ki jih običajno uporablja filmska kritika.

FILM JE INDUSTRIJA

Stara resnica je, da najdemo med sto filmi [komaj deset takih, ki jih brez večjih zadržkov lahko imenujemo umetniške filme. Pa še med temi desetimi so mogoče trije, štiri zares dobri. Vse drugo, stotine kilometrov celuloidnega traku, ki ga razpošiljajo kinematografom Hollywood in druga velika filmska proizvodna podjetja po svetu, pa je industrijsko blago, izdelano na tekočem traku.

Precej nad tisoč filmov izdelajo vsako leto vse filmske tovarne na svetu. Od te množice filmov je na raznih festivalih nagradenih z raznimi nacionalnimi in internacionalnimi nagradami mogoče deset zares dobrih filmov. Po svetu pa ne kroži samo teh deset, ampak na stotine filmov: plaže in kiča, šunda.

Razumljivo je, da more tako visoko razvita industrija uspešno proizvajati le, če so njeni proizvodi poenoteni, tipizirani, kot so tipizirani n. pr. vijaki ali avtomobilske zračnice. Ni treba, da je človek filmski kritik, pa bo lahko razložil glavne značilnosti številnih tipiziranih filmskih zvrsti, od westerna do revijskega filma. Če pa se s temi

Zavod za napredek gospodinjstva v Kranju BO ODPRL POSLOVALNICO

V Sloveniji je 35% žena, ki se razen službe ukvarjajo tudi z gospodinjstvom. Zaradi zastarele ureditve tenja večina gospodinjstev od žena veliko naporov, kar škodljivo vpliva na njihovo zdravje, pa tudi v družbi se te tovarnišice zaradi prezaoplenosti ne morejo uveljavljati.

Zaostalosti pa ne srečujemo samo v individualnih gospodinjstvih, ampak tudi v kolektivnih gospodinjstvih obratov. Zato si Okrajni zavod za napredek go-

spodinjstva v Kranju vztrajno prizadeva za modernizacijo gospodinjstva v našem okraju. Ženam pomaga s prirejanjem tečajev, na katerih jih seznanja z načinom sodobne prehrane, z uporabo modernih gospodinjstvenih pripomočkov, s konserviranjem živil, s pripravljanjem malic v šolskih kuhinjah, z uporabo elektrike v gospodinjstvu itd.

Od ustanovitve Zavoda 1946. l. do zdaj je bilo v gorenjskih mestih in na podeželju že 106 tečajev oziroma seminarjev za gospodinjce. Pri organizaciji so

pridno pomagala ženska društva, zato uspeh ni izostal.

V obdobju 1957-1958 ima Okrajni zavod za napredek gospodinjstva v načrtu tudi tečaje za osebe v obratih množične prehrane. To bodo pozdravili vsi abonenti v raznih menzah, saj le malokje dobijo kvaliteto in ceneno hrano obenem. Omenjeni tečaji bodo pripomogli tudi h kvalifikaciji uslužbencev v teh obratih. Po končanem tečaju bodo izpiti. Udeleženci, ki jih bodo z uspehom opravili, bodo dobili naslov kvalificiranih delavcev in s tem si bodo lahko zagotovili tudi boljše plačo.

Zavod pripravlja v bližnji prihodnosti tudi tečaj za gospodinjke pomočnice ter tečaj za učitelje, ki poučujejo gospodinjstvo v reformirani šoli. V začetku novembra bo zavod odprl tudi gospodinjstvo posvetovalnico, da se bodo žene lahko porazgovorile o vseh težavah in problemih v svojih gospodinjstvih in dobile tudi primerne nasvete. Posvetovalnica bo ob ponedeljskih dopoldne odprta za podeželje, za mesto pa ob četrkih v večernih urah.

Načrti zavoda za napredek gospodinjstva v Kranju so nedvomno zelo koristni, vendar se ustanova ne bo omejila samo na prirejanje tečajev. Gospodinjcem bo skušal zavod posredovati znanje in najnovejšo izkušnje s področja gospodinjstva tudi z ustreznimi razstavami, razgovori in dopisovanjem o ravnanju z družinskim premoženjem, o napredovanju itd. Zavod bo torej skušal vzgojiti vse žene v dobre gospodinjce in gospodarje.

RECEPTI

JEDILNIK

Porova juha
Zeljate palačinke
Kostanjev riž

Juha: 8 dkg masti, 6 dkg moke, 4 dkg slanine, kostna juha ali voda, zelen peteršilj, 30 dkg pora, 25 dkg krompirja, klobasa.

Iz masti in moke napravimo prežganje, mu pridenemo na kocke zrezano slanino in ko to zarumeni, še sesekljan zelen peteršilj. Vse skupaj zalijemo in prevremo. Osnažen por zrežemo na rezance in kuhamo v slanem kropu, prav tako olupljen, na kocke zrezan krompir. Nato vse skupaj zmešamo in dodamo zrezano, kuhano kranjsko klobaso.

Zeljate palačinke: Manjšo glavo zelja zreži in duši na maslu ali masti do mehkega. Kuhano zelje pretlači skozi sito, dodaj 2 do 3 rumenjake, četrt litra mleka, sol, poper in toliko moke, da testo ni pregosto. Končno dodaj še sneg dveh oziroma treh beljakov, zmešaj in peci kot palačinke. Pečene palačinke zreži na rezante, deni v namazano kozico plast zrezanih palačink, plast na kocke zrezane ali zmlete šunke. Po vrhu prelij s smetano in postavi za četrt ure v pečico.

Kostanjev riž: 1 kg kostanja skuhaj, olup, zmelj, dodaj 15 dkg sladkorja, pol vanilija, 2 rumenjaka, pogneti v testo in postavi na hladno. Trdo zmes naribaj, deni na krožnik in obloži s točeno sladko smetano. Jed je zelo nasitljiva.

PRAKTIČNI NASVETI

Na okno šrambe obesimo vedno temno zagrnjalo in jo pogosto zračimo! Šramba mora biti suha, zračna in temna. Če puščamo vrata odprta, se nam živila kvarijo, ker uhajata iz kuhinje vlažen in topel zrak in vsa sopara. Se tako skrbno vkuhamo sočivje in sadje se nam kvari v vlažni in plesnivi šrambi.

Razne drobne predmete, kot so rute, šali, kravate, ovrtniki, razni trakovi, najpregledneje spravimo, če jih obesimo na vrata omare. Na notranji strani zabijemo v primerni višini kljukice in nanje nataknemo trak. Le-tega napravimo na dva načina: ozko elastiko napeljemo skozi nekoliko daljšo cevko, ki smo jo napravili iz ostankov pisane ali enobarvne svile ali druge tkanine.

Cevko enakomerno nabere po elastiki, prišijemo na vsak konec obroček in trak lično zadelamo.

Vzamemo pa lahko tudi močan enobarven ali pisan trak in mu na vsak konec prišijemo obroček.

Obešalnik ali vsaj njegovo kovinske dele oblečemo s tkanino, da nam ne rjavi in da obleka ne drči z njega.

MODA

NEKAJ
VRATNIH
IZREZOV, KI
JIH
PRIPOROČA
LETOŠNJA
ZIMSKA
MODA

SAJKIN LEV

ZA BISTRE GLAVICE

Tri lučke

V temnem gozdu sam leži v grapi tik pod bukvarni; divje rože grob krase, ptički mu čez dan žgole in potoček žubori — svetlo jutro v dan hiti...

A junak pod bukvarni dolgo let že mirno spi, nič iz sna ga ne zbudi.

Bom prižgal mu lučke tri: prvo mesto maminih oči, drugo, da ga strah ne bo v temi, tretja pa bo v noči mu svetila in v samotni ure mu vedrila.

TONČKA PERČIČ

Nekoč je živela deklica Sajka. Imela je mnogo igrač, lepih igrač. Ni bila zadovoljna. Samo eno stvar na svetu si je želela: mladega živlega pravlega pravcatega leva. In ker si je leva želela tako močno, ji ga je nekega dne prinesla mamica iz mesta. Sajka je bila zelo srečna. Levu je dala ime Jaka. Ves dan sta se igrala in tudi lev Jaka je bil zelo srečen. Sajka mu je vsako jutro prinesla zajtrk, prav takega kot ga je imela sama: belo kavo in kruh z marmelado. Za kosijo je pojedel krožnik juhe z zdrobovimi cmoki ter špinačo s krompirjem, večerjala pa sta mlečni riž s kuhano čokolado... Lev Jaka pa je rasel, rasel in RASEL. Kljub temu pa je bil še ravno tako prijazen, kakor takrat,

ko so ga prinesli k hiši. Kadar je prišla Sajkina stara mama na obisk, ji je Jaka položil prednje tace na rame in jo polizal. Stara mama tega ni bila prav nič vesela, toda braniti se ni mogla, ker je bil Jaka že TAKO VELIK.

Kadar so prišli mlekar ali pismonoša ali raznašalec časopisov, jim je Ja-

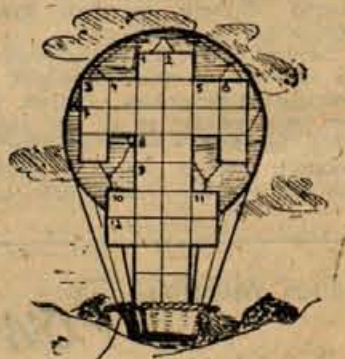
če se ni upal zahtevati denarja, ker Jaka je bil TAKO strašno VELIK.

Prišel je domov in Sajka je bila zopet vesela. Ponoči pa je Jaka zbolel. V želodcu je imel strašne krče in iz oči so mu tekle velikanske, ko oreh debele solze. Očitno je bilo, da je nekaj neprimernega pojedel. Sajka mu je dala žličko grenkih zdravil. Očka in mamica pa sta se posvetovala.

Sklenila sta, da Jaka ne sme ostati v mestu, kajti potem bodo morali zopet jesti vsak večer krompir v obličah in močnik. Naročila sta avto in naložila nanj Sajko in Jaka. Odpeljali so se daleč daleč in se nastanili v majhni hišici, ki je stala sama samcata na gričku med širnimi travniki in prostranimi gozdovi. Tu sta se Jaka in Sajka po mili volji igrala in lovila; in ni bilo poštarjev in mlekarcjev, ki bi ju motili. Vsako leto dvakrat se je Sajka odpeljala v mesto ter obiskala staro mamo.

M. S.

Križanka: ZRAČNO VOZILO 1' Vodoravno: 1. kravlj glas; 3. prelomim; 7. zračna vozila; 3. kratica za oziroma; 9. egiptan-

sko božanstvo; 10. ozko, okroglo, okence; 12. osje gnezdo.

Navpično: 1. tisti, ki upravljajo z motorji; 2. nečistoča; 3. nekaj slabega; 4. 13. in 6. črka abecede; 5. talijanski spolnik; 6. poljska rastlina z velikimi rdečimi cvetovi; 11. ploska mera.

UGANKE

Črn kot kovač, orje kot orač, pa ni orač, pa ni kovač.

(121)

REBUS

Čarobni kompas

»Ne maram biti priden,« je trmasto dejal Tomažek, ko se je sprehajal v nedeljo popoldan s teto Minko in s sestro Jano po Smarjetni gori.

»Ne ugovarjaj,« je rekla teta Minka in ga strogo pogledala. Toda Tomažek je imel danes tisti »svoj« dan. Zato je godrnjal kar naprej in grdo drsal s čevlji, da bi čim bolj in čim hitreje strgal podplate.

»Tomažek,« ga je teta Minka prijala za rokav. »Bodi priden, prosim in hodi pred menoj.«

»Poglej,« je vzkliknila čez čas. »Kaj pa se bliska tamle v travi? Steci, Tomažek, in mi prinesi tisto svetlo stvar.«

Proti svoji volji je sicer Tomažek pogledal v smer, kamor je kazala teta Minka. Res se je nekaj svetlikalo v travi. Kolikor počasi je le mogel, se je vseeno potrudil do tiste svetlika-joče stvari. Sklonil se je in pobral. Bila je majhna okrogla škatlica s steklenim pokrovom in s puščico pod njim, ki je nihala sem in tja, kakor se je pač Tomažek obrnil.

Pritekla je Jana in pogledala čez

Tomažkovo ramo: »Kaj si našel, Tomažek?«

»Nočem povedati,« je trmasto vztrajal Tomažek.

»Teta Minka, kaj je našel Tomažek?« je vprašala Jana še enkrat, ko je teta Minka vzela tisto okroglo reč iz Tomažkovih rok. »Čemu je ta škatlica?«

»S tole škatlico lahko potujemo okrog sveta,« je dejala teta Minka skrivnostno.

»O, to pa že ne! Okrog sveta potujemo z letalom ali z ladjo, ne pa s takele škatlo.«

»O, res?!« je vzkliknila teta Minka z obrazom, kot da vse ve. »Kar poglej.« Obrnila je kompas in rekla: »Sever!« Iгла v škatlici se je premaknila in Tomažek in Jana sta začutila, da je postalo nekam mrzlo. In veter je bil tako ostro, da sta za trenutek zaprta oči. Ko sta jih zopet odprla, je zginila Smarjetna gora, nobenega drevesa ni bilo več videti. Okoli njiju se je širila snežna planjava in sneg pod njunimi nogami je bil zmrazil, da je kar škripalo.

(Se nadaljuje)

ka vselej tekla nasproti. Zaradi tega se nihče več ni upal približati hiši. Čeprav se je Sajka še tako trudila in dopovedovala ljudem, da je Jaka najprijaznejši lev na svetu, ni prav nič pomagalo. Poštar je nehaj prinašati pisma, tudi časopis ni več prihajal v hišo, in zvečer sta morala Jaka in Sajka jesti krompir v obličah in močnik, ker mlekar ni hotel nositi več mleka. Tudi stara mama ni več prihajala na obisk. Sajkin oče je dejal, da bo moral Jaka v živalski vrt, ker strahuje vse ljudi v okolici. Sajka je bridko zajokala in zajokel je tudi Jaka. Kljub temu pa je Jaka moral v sosednje mesto v živalski vrt. Sajka je bila žalostna in ves dan se je dolgočasila.

Tudi Jaka ni mogel zdržati. Že tretji dan je preskočil ograjo in tekkel in tekkel, da bi prišel domov k Sajki. Če je spet postal lačen, je šel v trgovino in se najedel piškotov in smetane in sladolepa. Čeprav ni imel denarja, so mu radi postregli, kajti nih-

ZA SMEH

RES JE

Učitelj govori v šoli o gosih in naposled vpraša: »Katero ptico imajo krila, pa vendar ne letajo?«

Janezek: »Mrtve, tovariš učitelj.«

DOBRA PRIPRAVA

Deček pride v lekarno in bi rad sredstvo za olajšanje bolečin.

»Kaj te pa boli,« ga sožitno vpraša lekarnar.

»Oh, zdaj še nič,« modro iztisne Marko, »toda opoldne, ko bo oče pogledal moje spričevalo, bo hudo.«

UGOVOR

»Ne govori vedno: Tega ne maram! Dobro vzgojeni otroci morajo jesti vse,« pravi mamica bolj trdo.

»Vidiš, včeraj, ko sem jedel nezrela jabolka, si me pa nabunkala,« se je odrezal Tomažek.

Janez
Mlakar

ODMEV OKTOBRSE REVOLUCIJE NA GORENJSKEM

V ilegalnem delu

Leto 1921 je bilo zelo usodno za delavstvo Jugoslavije. Bila je nekaka prelomnica v revolucionarni borbi. Najboljši, zavedni delavci so bili prepuščeni žandarstvom in policijskemu terorju. To je sledilo po prosluli »Obznani« in zakonu »O zaščiti države«.

Naši razredni nasprotniki so namreč z velikim veseljem sprejeli prepoved Komunistične partije. Toda ne samo oni; tudi socialisti raznih struj so nam to privoščili, češ: sedaj pa imate, zakaj tiščite z glavo skozi zid, zakaj nas niste poslušali, svetovali smo vam, da ne razburjate meščanskih strank. Ti ljudje so bili tako naivni in so mislili, da bo konec komunistov in njihove ideje. Niso se pa zavedali, da prej ali slej pridejo tudi oni prav na isto pot.

Glavna prepoved je seveda veljala Komunistični partiji. Ni preostajalo drugega kot nadaljnje delo v ilegalni. Janez Smolej je že prve dni v ožji družbi dejal, da bo potrebno začeti z ilegalnim delom. Čeprav smo vsi bili enakega mnenja in celo navdušeni, da ne popustimo, se je malokdo zavedal težav, ki bodo s tem nastale. Že ko smo sklicali prvi sestanek funkcionarjev naše, uradno razpušče-

ne stranke, smo ugotovili, da se nekateri niso več upali blizu. Od skupnega števila članstva je po krajšem razdobju ostala zvesta le dobra petina.

Drugo leto našega ilegalnega delovanja, namreč 1923. leta, smo ustanovili pollegalno organizacijo, in sicer podružnico »Nezavisne Radničke partije Jugoslavije«. Tu smo spet poskusili nekako z javnim delom tako na političnem kot na strokovnem področju. Vzpostavili smo ponovne zveze po gorenjskih vaseh, organizirali politično šolo, uredili dobro kolportažo za časopise in razne brošure ipd. Sklicevali smo tudi razne konference, katerim smo dajali različna nedoločena imena, čeprav je vse to vodila Komunistična partija.

Tajna konferenca pri Felnerju

Taka konferenca je bila 2. septembra 1923. leta tudi v gostilni Felner v Kranju. Prišli smo tja ob 9. uri dopoldne, in sicer tov. Klinc iz Ljubljane, ki je vodil konferenco ter tov. Franjo Baloh, Janez Mlakar z Jesenic, Polajnar in Azman iz Bohinja, Janez Azman iz Kropce, Niko Bernard in Franc

Kerč iz Kranja, Peter Uzar iz Križev. Prišli so tudi delegati iz Tržiča in kot gost je bil mizar Debeljak s Primskovega.

Na tej konferenci je bilo največ govora o tem, kako bi v mestu Kranju poživeli naše vrste. Vsem je bilo jasno, da bo Kranj postal industrijsko mesto in s tem seveda delavski center. Zato je bilo potrebno posvetiti vso skrb pravilni agitaciji med delavci, posebno še zato, ker so med delavstvom žgitarali razni oportunisti in naši nasprotniki, med njimi tudi neki Jeram z Jesenic. Posledica slabe politične dejavnosti je bila, da v samem Kranju ni bilo niti enega člana naše organizacije in je bila vsaka aktivnost odvisna le od nekaterih članov iz okolice. Na konferenci smo se pogovorili o vseh članih in naših zaupnikih, ki so bili po okoliških vaseh, in sicer v okolici Kranja, v Tržiču, v Skofji Loki, gornjesavski dolini in Bohinju. Prave zveze nismo na tej konferenci uspeli vzpostaviti le za Cerklje in Preddvor, ker nismo imeli predvidenega nobenega zaupnika.

Wranglov oficir po okolici Kranja

Na tej konferenci smo ocenjevali vse nasprotnne sile, njihovo agitacijsko delo, kateremu smo skušali prilagoditi našo dejavnost. Zelo aktiven agitator, ki ga je uporabljala takratna SLS (slovenska ljudska stranka) je bil dr. Joža Basaj, ki se je bil pravkar vrnil iz Rusije. Tam je, kot smo bili obveščeni, služil v »beli armadi« kot zvest oficir generala Wrangla. Kako je bil ponosen na svojo preteklost, je kazalo tudi to, da je hodil po vaseh kar v svoji uniformi Wranglovega oficirja.

Na Jesenicah pred 24. leti

Bilo je na seji odbora Nezavisne Radničke partije Jugoslavije 4. novembra 1923. leta, ko smo sklenili, da bomo skušali čimbolj slovesno proslaviti obletnico Oktobrske revolucije. Dolgo smo ugibali in iskali oblike in načine, da bi nam policija ne mogla do živga. Zedinili smo se, da priredimo družabni večer. Seveda je bilo treba dobiti dvorano v delavskem domu in prireditve prijaviteljici v nedoločni obliki. Vedeli smo, da bomo na prireditvi usmerili ton tega »družabnega večera« po naših željah, kolikor nam ne bo delala težava policija. V takem smislu je bil pripravljen tudi referat.

Na našo srečo policije ni bilo na to prireditve. Bilo je samo nekaj hujskačev, ki so v začetku vdrli v dvorano. Prireditve pa je vsekakor lepo uspela. Slovesnost je otvoril tov. Jože Knific, jaz pa sem prebral obširen referat o pomenu Oktobrske revolucije. Sledilo je še nekaj krajših govorov in vse se je lepo zaključilo z raznimi recitacijami in kulturnim sporedom. Veseli smo bili, ker smo na tej družabni prireditvi dobili pomoč od štirih mladincev, ki so bili pred kratkim prišli iz Trbovelj. Pokazali so se kot zelo sposobni in agilni in smo lahko nanje računali v bodočem delu. Posebno so navdušili vse navzoče, ker so razen drugih pesmi zelo lepo in glasno zapeli Internacionalno. Vsa dvorana je takrat zahrumela od navdušenja, kar je predstavljalo vrhunec razpoloženja ob takratni prireditvi. Mnogi so namreč ta večer prvič slišali Internacionalno in prvič prisostvovali na prireditvi naprednega delavstva.

To je bila na Jesenicah v času bivše Jugoslavije prva in tudi zadnja taka prireditve. Poznejše prireditve so bile vse prepovedane ali pa okrnjene od policije.

V Kranju so se začele proslave Oktobrske revolucije

S koncertom Akademskega društva v Sindikalnem domu, ki je bil 29. oktobra, so v Kranju začeli zaključne proslave 40-letnice velike Oktobrske revolucije. Veliko zanimanje je za predavanje o tem zgodovinskem mejniku borbe delovnih ljudi, ki ga bo imel ljudski poslanec tov. Boris Zihel v Prešernovem gledališču v ponedeljek 4. 11. ob 4. uri popoldne.

Centralna akademija bo v Prešernovem gledališču 6. novembra. Dramska sekcija

»Svobode« iz Kranja bo ob tej priliki uprizorila »Upor Kotsorskih mornarjev«, ki je bil neposredno odmev velikih dogodkov v Rusiji 1917. leta. Mimo tega pripravljajo osnovne organizacije SZDL in šole kot tudi delovni kolektivi svoje posebne proslave od 5. do 7. novembra. Na teh proslavah bodo poleg govorov sodelovala s kulturnim programom razna društva, ki se na to že dalj časa pripravljajo.

ULICA OVIRA PROMET
V Zelezniških mnogo gradijo in obnavljajo. Stari trg pa Zelezniškomi ni v ponos. Na hišah se kažejo še sledovi minule vojne.

NOVO — BREZ SHRAMB
V Selcah gradijo nov stanovanjski blok. Vsekakor — vse pohvale vredno, saj tudi v Selcah kot povsod drugod pri-manjkuje stanovanj. Kot kaže slika, bo nov stanovanjski blok prav lep. S stanovanji pa je

drugače. Čeprav na zunaj kaže, da bodo stanovanja lepa in dobro urejena, so vsa stanovanja v tem bloku brez shramb. Le na kaj so mislili projektanti in tudi tisti, ki so načrt tega stanovanjskega bloka sprejeli?

Zaključek Tedna prometa v Kamniku

Za zaključek tedna prometa v Kamniku je bilo v petek v sejni dvorani občine predavanje o problemih prometa. Predaval je tovariš Vinko Kapun, šef prometnega oddelka. Dvorana je bila zasedena bolj kot pri katerikoli prireditvi. To je bil obenem tudi dokaz, da je bil pouk o varnosti prometa na cestah zaželen. Upamo, da se bodo po tej akciji tudi prometne razmere izboljšale. Razstavo o vzrokih prometnih nesreč, si je vsak dan ogledalo okoli 500 obiskovalcev.

gorenjske bodice

Δ Zadnjič me je spet po dolgem času zaneslo v Kropo. Nadejal sem se, da bom tam nabral vrhan koš grehov, pa sem se na žalost usekal, da nikoli tega. Kot rečeno — po dolgem in počez sem prešofal to mesto, če smem to nasejje tako imenovati, pa so bili tisti grehi tako slabokrvni, da sem hudo v skrbeh, kako jih bom v bodice prefrancal. Razgledoval sem se in povpraševal — pa vse zaman. Kroparji držijo skupaj kot le kaj. Saj če bi v vseh stvareh tako skupaj držali, bi marsikaj dosegli. Tako pa...

Δ Najbolj všeč mi je bila tista pot, ki pelje proti cerkvi. Lepo je vzdrževana, posuta s peskom. Povedali so mi, da so to pot uredili za letošnjo birmo. Na kakšno sorto je pa šlo tisto urejevanje, pa vedo Kroparji najbolj sami. Jaz bi še tisto cesto na Jošta nekoliko preuredil in izboljšal. Kako pa? Morda bi šlo, če bi tudi na Joštu organizirali birmo...

Δ Tokrat mi je prišlo tudi na uho, da se Kamnogoričani zelo slabo počutijo v »Plamenu«. Ker nisem vedel, da gre za fabriko, sem si mislil: »Ja madonca, prav rad bi poznal tistega, ki bi se v ognju fletno počutil.« Pravzaprav se pa na fabriki bolj malo zastopim. Pravim le, da so Kamnogoričani in Kroparji kšajt ljudje; prvi in drugi naj se malo potrudijo, pa se bodo na nekakšno sorto le urihali. Prepira pa nikar v bajto!

Δ Tistikrat sem tudi na vse kriplje gruntal, čemu neki pečejo v Kropi črne zemlje. Nič pametnega mi ni prišlo na misel. Morda pa predstavljajo črne zemlje simbol za kroparsko kovinsko industrijo. Če so tisti izdelki iz »Plamena« črni, zakaj ne bi bile še zemlje. — O Matiček, če bom tako šimfal čez

tiste zemlje, jim bo še pek ušel. Pravzaprav sem pa slišal, da bo tako in tako odšel proč. Čemu neki? Nekateri pravijo — morda so to tudi zlobni jeziki — da se porajajo tiste zemlje v dokaj neurejenih razmerah. — Vseeno me pa skrbi, kje bodo Kroparji staknili drugega peka. No, če bi se jaz meidal za to službo, bi tu pa tam Kroparjem že kakšno zamesil...

Δ Stavim, da še ne veste, da imajo tudi v Kropi menzo. Pa tudi tega ne veste, da tukajšnji abonenti le dvakrat na teden koketirajo z mesom. Ostale dneve imajo pa post. Sakrament — žaltava stvar, živeti takole brez mesa. Morda jim pa zato ne dajejo mesa, da bi imeli abonenti toliko več poželjenja po mesu. Nič se ne vé...

Δ Mejdun, recite kar hočete — kulturni dom imajo pa tako lep, da se mi je od lepote skorajda zanohtalo. Samo malo prevelik je. Jaz bi ga razdeli, pa iz njega več ta malih naredil. Revšetov Lipe, ki je bil to pot z mano, pa pravi, da bi dom postavil na kolesa in ga zategnila v Kranj namesto sindikalnega doma. Tiste milijone od kranjske tombole bi pa v Kropo poslal. Ni vrag, da ne bi tisti denarci vdihnili kroparski kulturi, ki zadnje čase hudo šepa, novo življenje. — Ampak tega pa vse glih ne razumem, zakaj pravzaprav rabijo v Kropi kulturni dom, če pa se za kulturo posebno ne menijo. Revšetov Lipe pa pravi: »Tihó bodi, Jaka, dom naj kar stoji tam kjer je — čez sedem let vse prav pride...«

Δ Po pot mi je prišla na misel tudi glasba. Kroparji zelo rade bi bile še zemlje. — O Matiček, če bom tako šimfal čez

bi kakšne fičnike pricropali. Ti muzikantje so takšni reveži, da še svojega pufa, ki znaša nič manj in nič več kot 1500 dinarjev, ne morejo poravnati v gostilni. Da bi videl Lipeta, kako je poskočil: »Prav jim je, zakaj pa hodijo v štarijo. Kaj mislijo, da je pijaca zastoj?« — No, pa sem ga takole poučil: »Saj niso pili. Le otroke — gojence iz kranjske in ljubljanske glasbene šole, ki so imeli tu glasbeni nastop, so ljubeznivo pogostili.« — »Ja, potlej bo pa »Plamen« kmalu skrahiral,« se je zamislil Lipe. »Če »Plamen« ne spravi skupaj 1500 dinarjev, da bi poravnal ta pufo, bom pa jaz stvar uredil. Zdajle grem po bajtah fehtal. Boš videl, Jaka, da bom na eno sorto le zdriblal skupaj tiste stude!«

Δ Veste, Kroparji se dajejo z velikim problemom, ki pa ga ne bodo nikdar rešili. Z demokracijo bi namreč morali v širino... Pa boste vprašali: čemu neki? Ja vraga, kaj ne vidite, kako je v Kropi vse ozko. Res pa je, da ne morejo v širino malo tudi zaradi tistih hribov, ki tako tesno oklepajo njihov kraj...

Δ Vidite — tistikrat sem jo primahal domov ves zmarnan, pa še malo okrogel sem bil, pa se je začelo, brž ko me je Marjana ugledala na pragu. Nahrnila me je, da nikoli tako: »Ja kakšen pa si! Saj te sploh ne poznam.«

»Tihó bodi, saj jaz tebe poznam,« sem zarenčal, kar pa ni moja navada. Pa še tole sem povedal: »Končno pa — kam bi pa prišli, če bi me glih vsaka baba poznala!« — Tako je bilo in nič drugače. Kako je bilo pa potem, vas pa eno gliv briga. Vas pozdravlja Vaš BODICAR!

Pred zaključkom jesenskega dela tekmovanja v GNP

Jesenski prvaki: Mladost, Planika, Triglav in Jesenice

V GNP tekmujejo samo še člani in pionirji v kranjski skupini, nekaj tekem pa mora rešiti GNP za zeleno mizo.

Letošnje tekmovanje gorenjskih nogometašev je v primerjavi s prejšnjimi leti najpogostejše in tudi najmnožičnejše. Nogometaši tekmujejo v šestih ligah, in sicer člani v treh, pionirji v dveh in mladinci v eni. V kranjski skupini tekmovanje članov še ni končano, vendar bo prav gotovo prvo mesto osvojila ekipa »Mladosti« iz Strazišča, ki je tako postala

spet najresnejši kandidat za prehod v višji tekmovalni razred. V tej skupini je sicer odigranih že več tekem kot jih kaže lestvica, vendar so nam na Gorenjski nogometni podzveži povedali, da je za sedaj še toliko protestov, ki čakajo na rešitev, da ni mogoče dati realnejše slike tekmovanja v tej skupini. Na repu sta Partizan iz Nakla in »Svoboda« iz Šenčurja. Obe ekipi sta mnogo slabši od ostalih in bosta med seboj odločili, katera bo zadnja.	la mnogo boljše igró od svojih nasprotnikov. V tem primeru bo morala »Planika« odigrati še tekmo z zmagovalcem kranjske skupine in zmagovalcem tega srečanja se bo boril za vstop v višji razred. Na drugem mestu je trenutno ekipa »Prešerna« iz Radovljice, vendar le zaradi boljšega količnika v golih.	<table border="1"> <tr><td>Planika</td><td>3</td><td>3</td><td>0</td><td>0</td><td>12:4</td><td>6</td></tr> <tr><td>Prešeren</td><td>3</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>9:9</td><td>3</td></tr> <tr><td>Bled</td><td>3</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>9:10</td><td>3</td></tr> <tr><td>Bohinj</td><td>3</td><td>0</td><td>0</td><td>3</td><td>5:12</td><td>0</td></tr> </table>	Planika	3	3	0	0	12:4	6	Prešeren	3	1	1	1	9:9	3	Bled	3	1	1	1	9:10	3	Bohinj	3	0	0	3	5:12	0
Planika	3	3	0	0	12:4	6																								
Prešeren	3	1	1	1	9:9	3																								
Bled	3	1	1	1	9:10	3																								
Bohinj	3	0	0	3	5:12	0																								
Tretjo skupino članskega tekmovanja tvorijo zvezna moštva dveh ligašev ljubljansko-primorske lige in treh ekip iz kranjske in jeseniške skupine. Tudi ti so že zaključili jesenski del tekmovanja. Prvo mesto je osvojil »Triglav« iz Kranja, sledijo pa mu »Partizan« iz Škofje Loke in ostala tri moštva, ki bodo šele spomlad razčistila svoje račune.		<table border="1"> <tr><td>Triglav</td><td>4</td><td>4</td><td>0</td><td>0</td><td>29:7</td><td>8</td></tr> <tr><td>Partizan</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>Šk. Loka</td><td>4</td><td>3</td><td>0</td><td>1</td><td>23:14</td><td>6</td></tr> </table>	Triglav	4	4	0	0	29:7	8	Partizan							Šk. Loka	4	3	0	1	23:14	6							
Triglav	4	4	0	0	29:7	8																								
Partizan																														
Šk. Loka	4	3	0	1	23:14	6																								

Jesenice	4	1	0	3	14:21	2
Tržič	4	1	0	3	6:13	2
Prešeren	4	1	0	3	6:23	2

Mladinci so tekmovali v svoji ligi in to je 4 moštva. Razen treh ligašev ljubljansko-primorske lige je svoje mladinsko moštvo vključila v tekmovanje le še nogometni klub »Mladost« iz Strazišča. Za nadaljnji razvoj nogometa je to dejstvo zelo žalostno in GNP mora v prihodnje ukreniti vse, da bo tudi ta liga tako množična kot so vse ostale.

Z zmago nad mladinci iz Strazišča je »Triglav« osvojil prvo mesto brez prejetega gola.

Triglav	3	3	0	0	18:0	6
Mladost	3	2	0	1	9:4	4
Jesenice	3	1	0	3	3:14	2
Tržič	3	0	0	3	0:12	0

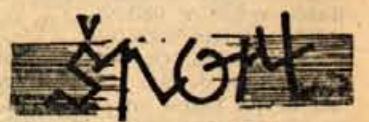
Pionirsko tekmovanje je zaključeno samo v jeseniški skupini, kjer je prvo mesto osvojila ekipa jesniških pionirjev. Drugo in tretje mesto si delita »Prešeren« in Bled, medtem ko bohinjski pionirji na vseh treh

Jesenice	3	3	0	0	5:0	6
Prešeren	3	1	1	1	4:3	3
Bled	3	1	1	1	4:3	3
Bohinj	3	0	0	3	0:7	0

Ti podatki o tekmovanju v ligah Gorenjske nogometne podzveze kažejo, da je GNP v reorganizaciji tekmovanja popolnoma uspela in da je dosegla svoj namen. Tekmovanje poteka hitreje kot prejšnja leta, kljub temu, da tekmuje večje število moštev.

DRŽAVNI SAHOVSKI POLFINALNI TURNIR PO ČETRTEM KOLU VODI SOFREVSKI

Številni gledalci, ki se vsak dan zberejo v sejni dvorani OLO Kranj, z velikim zanimanjem spremljajo potek partij državnega polfinalnega turnirja v šahu. Po četrtem kolu je v vodstvu Makedonec Sofrevski, na katerega pred pričetkom turnir-

MIMI
KONIG
VIGENCI
ROMAN 84

Potem sta se pomenkovala skoro kot prijatelja. Ana je sključena sedela na svojem stolu in čakala, kdaj bosta začela govoriti o njej, toda nobeden je ni omenil. Nato je bila užaljena zaradi tega, ker nista govorila o njenih zadevah, prav kakor bi ne bila omembe vredna. Malo pred odhodom je stric Filip povedal nečaku, da bo plačal njegovo polovico dolga in da bi kaznovala Ano, je dostavil, da se ne bo vknjižil, ti tisočaki naj bodo del Aleševе dediščine po njem. Ko se je poslovil, Ani niti roke ni ponudil, samo mimogrede je zamomljal: „Tebi naj pa Bog pravo pamet da,“ in šel. Aleš ga je spremljal pred hišo in stric mu je za slovo čvrsto stresel roko in mu naročil, naj pride k njemu, kadar ne bo vedel, kako mu je ravnati.

Ana je ostala sama v zgornji hiši, čutila se je čisto poraženo. Stric jo je pustil v stiski, pustil zato, ker se ni hotela odreči Dominiku. Prav nič ni vedela, kako se bo rešila iz zagate, toda niti za trenutek ni pomislila, da bi se odrekla Dominiku. Njena ljubezen je bila kakor zapoznel nageljn cvet obsojen, da ga popari prva slana, kljub temu pa je cvetel in hlepel po soncu.

Ko se je stric odpeljal in Aleš vrnil v kovačnico, je prišel Dominik. Ni se začudila, ko ga je ugledala v zgornji hiši, kamor še nikoli ni stopil. Bil je ves sajast po rokah in obrazu, samo usnjeni predpasnik je odložil.

„Misliš sem te vprašati, čemu je prišel gospod Filip?“ je rekel brez ovinkov.

Ana je začutila, da ji je Dominik najbližji človek na svetu, bližji kot stric, bližji celo kot brat, in da se more edino nanj opreti, sicer na nikogar. Stekla je k njemu in mu vrgla roke okrog vratu.

„Dominka, saj si lahko misliš... zaradi tebe je prišel in zaradi mene!“

Narahlo jo je odrinil in se nasmehnil. „To sem si mislil,“ je rekel. „Kar ve Špan, kmalu izvedo v Železnikih. Najbrž ti je branil, kaj?“

„O, je! Toda jaz sem mu povedala... Dominka, saj me imaš rad?“ je vprašala vsa skrušena in mu proseče gledala v obraz.

„Seveda te imam rad.“ Čimdalje tesneje se je prižemala k njemu in mu šepetala: „Nisem mogla utajiti, zares, nisem mogla, čeprav sem spočetka hotela. Pa saj je vseeno, ali ne?“ Samo skrbi me, ker stric zdaj noče plačati dolga na moji polovici...“

Spet jo je odrinil od sebe in jo potisnil na stol. „Vsa sajasta boš,“ je rekel. Potem je stal sredi sobe, težak in čokat, gubal čelo in razmišljal. Ano je nenadoma obšla misel, kako čudno je, da se tla ne zamajejo pod njegovo težo. Bil je živo nasprotje Aleša, ki je malo prej stal na istem mestu, vitek kot vrbova šiba. Spet je čutila, da veje od Dominika moč, ki je sama ni imela. Ljubila ga je, njeno čustvo je bilo prvinsko, pridrla je na dan kakor jesenska povodenj, ki podre in razruši vse pred seboj.

„Koliko je treba plačati?“ je vprašal Dominik.

„Več kot dva tisoč.“

„Tako?“

„Da, tako.“

Dominik je trdo stisnil ustnice, tako trdo, da so se mu mišični vozli napeli. Brada, ki si je že od nedelje ni obril, mu je zastrila naprej in njegov obraz je bil bolj robat kot navadno. Računal je, kako naj plača Anin dolg in s tem reši svoje premoženje, saj je zadržano računalo s tem, da bo kmalu gospodar Anine polovice. Ta trenutek ni imel dovolj denarja.

PRODAJA DEKLET NA DALJNEM VZHODU

Ta pojav je posledica velike revščine in okoliščine, da ženska ne dobi zaposlitve izven doma — Izredna lepota, namenjena javni hiši, stane okrog 3 milijone lir

„Nedavno so mi v nekem nočnem lokalu v Singapuru ponudili, da za 300 dolarjev kupim neko 16-letno dekle,“ piše ameriški reporter John Carlov. S to grozno trgovino se pečajo predvsem Kitajci, ki žive v deželah izven ljudske republike Kitajske: po Formozi, Malaji, v Hongkongu, Makau. Tam živi okrog 12 milijonov Kitajcev, kamor so se preselili že pred nekaj stoletji ali pa pred nekaj desetletji. Po uradnih podatkih je med njimi najmanj 50.000 deklet, ki so jih prodali kot sužnje in ki žive kot take.

Običaj prodajanja otrok ženskega spola se je razvil na Kitajskem že pred mnogimi stoletji, v praksi pa je ostal do zmagе Maocetungovega gibanja; v drugih deželah Daljnega vzhoda, kjer žive Kitajci, pa je tudi še danes vedno v veljavi.

Kdo prodaja dekleta? Lastni starši. Ogromna večina izseljenih Kitajcev živi v strašni bedi, navadno pa imajo mnogo otrok. Tam kjer grozi lakota, so vsaka ženska usta odveč. Ženske se ne morejo zaposliti

izven doma, in zato smatrajo otroke ženskega spola za »prekletstvo«, in starši jih prodajo brž ko se jim ponudi prilika. Kdo pa so kupci?

V redkih primerih premožnejši zakonski pari brez otrok. Tedaj gre v tem primeru dejansko za pohčerjenje. Mnogo pogostejši so primeri, da se »mul-tsai« (kar pomeni »mlajša sestra«, a v prenesenem primeru »nezaklepana sestra«) proda bogatejšim družinam, ki je ne pohčerijo, ampak jo kupijo kot navadno služkinjo. Premožnejše družine rešujejo tako na najcenejši način vpražanje služinčadi ker »mul-tsai« mora delati v hiši vse, kar ji ukažejo, nima pa pri tem nobenih pravic. Običajno je sicer dobro hranjena, dobiva določeno število oblačil in se z njo dobro ravna, a ne more zapustiti službe, če ne plača »odkupnine«, ki znaša prav toliko, kolikor je gospodar zanjo plačal. Ker pa ne sprejema nobene plače, ostane služkinja do smrti.

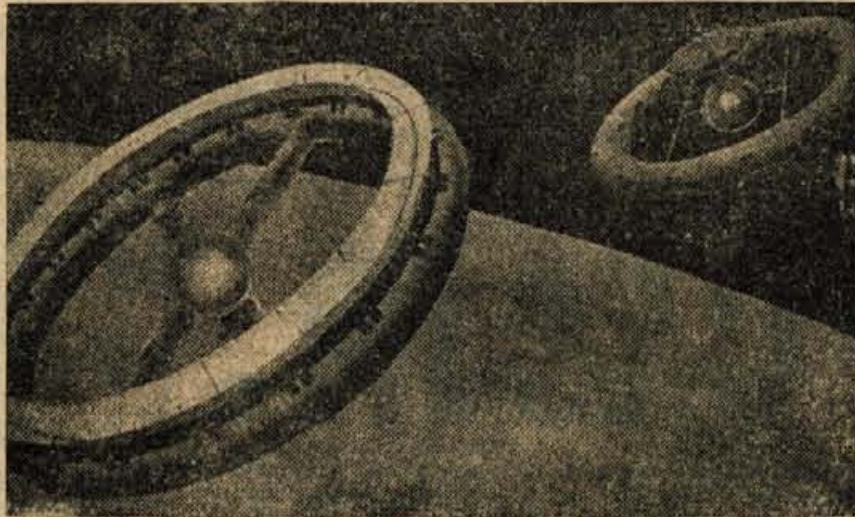
Najbolj grozna je tretja oblika kupovanja suženj. To delajo ljudje, ki se pečajo s trgovino s človeškim blagom. Le-ti jih naknadno prodajo ali ljudem, ki potrebujejo prilježnice; zelo pogosto pa se dogaja, da ta dekleta prodajo v javne hiše.

„UMETNI MESEC“
med Soncem in Zemljo

Prvi poizkus sovjetskih znanstvenikov je uspel. Umetni satelit že skoraj mesec dni kroži okoli našega planeta. S tem je dosežen velik uspeh v znanosti in zdaj samo še pričakujemo, kdaj bo v vesolje poletel tak satelit,

za uresničitev svojih načrtov — postaj, ki naj bi pripomogle k uspešnim poletom na druge planete.

Na slikah vidimo načrte medplanetarnih ladij. Lahko je opaziti, da med ruskim in ameriškim načrtom ni bist-

Medplanetarni ladji kot si ju zamišljajo Rusi (levo) in Američani

s katerim bodo prebivalci našega planeta potovali na najbližje planete — »sosede«.

Toda učenjaki so izračunali, da bo vsaj za sedaj za potovanje na Mesec ali Mars potrebno imeti v vesolju tudi postaje, kjer bodo zaloge pogonskega goriva razni servisi in podobno. Takšne postaje danes imenujejo »umetni mese« ali pa tudi medplanetarne ladje. Načrte za te imajo že gotove Američani, Rusi in Angleži. Kdo bo prvi osvojil vesolje pa še ne moremo reči, le po zadnjem uspehu Rusov z umetnim satelitom, skoraj moramo dati prednost njim v tem tekmovalstvu. Vemo pa to, da se vse tri omenjene dežele z mrazlično naglico pripravljajo

venih sprememb. Načrt Angležev pa je pravzaprav kombinacija ruskega in ameriškega. Prostor za posadko je v zunanem obrobu, ki se do vrtil okrog svoje osi tako, da bo centrifugalna sila nadomeščala privlačnost zemlje.

ZA RAZVEDRILLO

BREZ BESED

Cena teh poslednjih je najvišja. Če gre za lepote, more ta cena znašati tudi do 5000 dolarjev (okrog 3 milijonov din).

Preprodajalci in trgovci z »rumenim blagom« so izvrstno organizirani. Ščitita pa jih dve tajni organizaciji, za kateri se ve samo ime in dejavnost, kolovodij pa niso nikoli prišli. Prva se imenuje »Ang Bin Huj«, druga pa »Vak Ki«. Glavni namen teh organizacij je v tem, da se ponovno polastijo tistih deklet, ki bi pobegnile iz hiše bogatega Kitajca, ki mu je bila prodana kot prilježnica, ali iz javne hiše. Če to slučajno štiti policija, se nanjo izvrši atentat.

Policijski strokovnjaki menijo, da je samo v nekaj poslednjih letih bilo na ta način ubitih nekaj tisoč takih deklet v Hongkongu, Singapuru, na Malaji, v Makau.

Policija v Hongkongu, Makau in drugod je odkrila desetino posebnih »šol«, ki so organizirane po sistemu vojašnic, v katerih so posebni učitelji poučevali dekleta od 13 do 15 let v poklicu, ki so jim ga namenili; v poklicu prostitutke v velikih javnih hišah pristaniških mest Daljnega vzhoda. V vsaki od teh »vojašnic - šol« je bilo nekaj desetih deklet, ki so se pripravljale za ta grozen poklic. »Šole«, ki so jih odkrili, so sicer razpustili, njihove voditeljice pa poslali v zapor, toda ve se, da je takih »šol« mnogo in da še nadalje »obratujejo«.

Zanimivosti

VSAKO URO 5000 ROJSTEV

Po podatkih demografičnega urada pri Organizaciji združenih narodov se rodi na vsem svetu vsako uro 5000 otrok. Isti urad je ugotovil tudi razmeroma zelo velik porast prebivalstva bolj ali manj po vseh deželah. Največji prirastek so zabeležili v ZDA, kjer se je število prebivalstva povečalo v enem letu za 7 milijonov. Porast prebivalstva po vsem svetu pa je v zadnjih letih skoraj 50 milijonov letno. To ni toliko posledica večjega števila rojstev, kolikor znižanja smrtnosti in podaljšanja povprečne življenjske dobe.

ULTRA-ZVOČNA ZAŠČITA
LADIJ

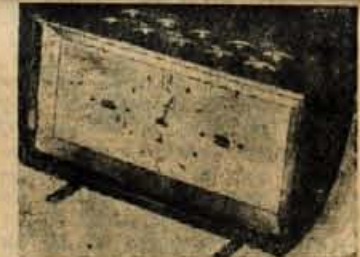
Znanstveniki so izdelali posebno napravo, ki z ultra-zvočnimi valovi varuje ladjin trup pred morskimi rastlinami in živalmi. Naprava nenehoma zasleduje ultra-zvočna nihanja na površini trupa in jih preko posebnega prenosnika spreminja v ultrazvočne pulze, ki preprečujejo rastlinam in živalim dostop do ladjinega trupa.

ZELEZO IZ PLASTIČNE MASE

V Veliki Britaniji proizvajajo železne plošče in drogeve, ki so prevlečeni s posebno plastično maso, s katero obvarujejo železo pred oksidacijo in vplivom kislin. Plastično maso pridrijo na železo s posebnim procesom stiskanja. Tako železo je uporabno zlasti za vlaganje v zemljo in v vodo, ker so tu kemične reakcije številne.

SONČNA URA

Sončna ura, razsvetljena v Chicagu. Uro je treba postaviti samo na sonce. En sončen dan je dovolj, da ura teče cel me-

sec. To čudo napravijo selenске celice, ki spremenijo luč v električni tok, ki se zbira v akumulatorski bateriji.

KODOVINSKI IN TRAVNARSKI
Z GORENJSKE

Po padcu Metternichovega režima je Kranj na poseben način doživel prevratne dneve marca 1848. Vesti z Dunaja sta kranjskim meščanom prinesla trgovca Rudolf Lokar in Konrad Pleiweis, pesnika Prešerna pa je o njih obvestil Karel Florjan. Pesnik se je dobrih novic razveselil, bil pa je mnenja, da je vse to prišlo petdeset let prej, zgodaj, ker ljudje še niso bili zreli za politično svobodo in vsled nezkušenosti ne bi znali uveljaviti svojih pravic.

Prevratno gibanje je zajelo sprva vse sloje, raznih podvlogov pa resnejši meščani, med njimi tudi Prešeren, niso odobraval. Ko so namreč v nedeljo 19. marca razni nezadovoljni zvedeli o demonstracijah v Ljubljani, so proti večeru pod vodstvom gostilničarja Ivana Holzerja in bivšega Pagharuzzijevega oskrbnika Aleša Feldnerja navalili na stanovanje komisarja Ivana Pakja in mu sporočili, da je razrešen svojih dolžnosti. Nato je množica odšla v društvene prostore kazine na Spodnjem trgu, dvignila na ramena tam prisotnega sodnika Filipa Konška, ga nesla v mestno hišo in proglasila za novega okrajnega predstojnika.

Iz bojazni pred krvavimi spopadi s kmeti iz okolice, zlasti iz Nakla, ki so baje nameravali pomagati odstavljenemu komisarju Pakju, ti izgredi niso zavzeli resnejših oblik. Komisar

Pajk je vztrajal na službenem mestu in ni pobegnil kot davkar Franken, sporočil pa je v Ljubljano o nastalem položaju. Okrožni glavar baron Mac Neven je takoj drugi dan odhitel s četo ulancev proti Kranju. Ko mu je pri Medvodah pobegli Franken natvezil, da divjajo v Kranju krvavi boji, so ulanci pognali konje in pridrveli po rožensvemskemu klanecu (Savski breg) na trg. Ob ponedeljkih je bil v Kranju tržni dan in na trgu polno živahnih sejmarjev. Ulanci so že naperili sulice na »krvoločne upornike«, ko je okrožni glavar spoznal položaj in poslal ulance na Staro pošto, sam pa odšel v mestno hišo.

Za varnost in zaščito meščanov ter preprečitev neresnih izgredov so tudi v Kranju v prevratnih dneh ustanovili narodno stražo, ki je maja štela že 275 moških in imela lastno godbo s 24 godbeniki. Glavni poveljnik je bil Konrad Lokar, njegov pribočnik Ivan Holzer, stotnik prve kompanije Jakob Jalen, druge pa Ivan Mayr. Pesnik Prešeren je bil baje vojaški sodnik, kirurg Tomaž Pirc pa vojaški zdravnik. Ko so kranjski gardisti po zmagi Radeckega pri Custozzi prejeli dvesto pušk na kramen, so možko patrolirali po mestu, streljali ob nedeljah popoldne na Gaštevskem pašniku (prostor današnje Iskre) na tarbo, še rajši pa delali izlete v sosednje kraje in krepko popovali.